

UGÁNU BUÍTI LE LABÜRÜJABEI MÁRCOS LUÁGU JESÚSU

Lapúrichijan Juan

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Niján ugánu buíti luágu Jesucrístu, le Liraú Búngiu, ² latátira láu lagúnfulirúniwa dimúrei lé meja labürüjabei proféta Isaías, laríñaga.

Niján noúnagüle, líña Búngiu, noúnajañein bubáragiñe, amúrü le Niraú, lun laráansejanun janígi gürígia lubá biábin.

³ Lagúarajaba lídan fulásu mageírawati.

“Aráanse jumoun janígi lubá liábin Wabúreme, queísi ladárarúniwa úma surúti.”

⁴ Lun lagúnfulirúniwa dimúrei ligía liábinbei Juan lídoun fulásu mageírawati, ábaja laríñagun joun gürígia ja ñúbinbaña lun luágu lúnti lan jasáansiruni ligáburi jóuserun lun ferúdunawa lan jafígoun, badísei jagíame.

⁵ Ábatija jayábin lídaangiñe sun Judéa lúma sun Jerusalén agáambebei lapúrichijan. Dántija le jagúfesaruni jafígoun, ábajei labásteragüdüniña Juan lídan dúna le gíríbei Jordán.

⁶ Mebégitu lanáangun Juan, láutu lúra caméyu, lagúruga lamídan, guéru, chigángaru leígibaña lúma síruudu le áraabuna. ⁷ Laríñagaja joun gürígia lídan lapúrichijan.

—Liábinba ában le gabáfutimaati nárigiñe, weíríti lubáfu nueí darí lun madúna nan ni lun nélemuchun

afáragadei tagúruga ligeídin. ⁸ Áu, láu dúna nabásteragü-daün, ánjein ligía, labuínchagüdübadün láu lubáfu Sífiri Sándu.

Labásterun Jesúsu

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Lídoun buga dan ligía, ába lídin Jesúsu Nazarétgiñe, fulásu le lídaanbei lumúan Galiléa, ába labásteragüdüni Juan lídan dúna le Jordán. ¹⁰ Dan le láfuridunbei dú-narugugiñe, ába lánjunrenchagun siélu lun, ába laríjini Juan larárirun Sífiri Sándu luágu Jesúsu quei jamúga ában únjun. ¹¹ Ában lagaambúniwa ában umálali siéluigiñe aríñaguti.

—Amúrü niraú le jínsiñebei nun, gúndaatina báu.

Louçhaguni Máfia Jesúsu

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Lárigiñe, ába lanúgüni Sífiri Sándu Jesúsu lídoun fulásu mageírawati, ¹³ ába leréderun Jesúsu bián-wein wéyu ñi jagánagua anímaalugu janárimetiña. Sun dan le láubei ñi, ába louçhaguni Máfia, lárigiñe, ába jayábin ánjeligu lun jeténirun lun.

Lagúmeseruni Jesúsu luwádigimari lídan fulásu le gíribei Galiléa

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Lárigiñe ladaürúniwa Juan, ába lídin Jesúsu Galiléa apúrichijei ugánu buíti lúmagiñeti Búngiu. ¹⁵ Ába laríñagun.

—Chülújali dan lun lagúmeserun larúeijan Búngiu, sáansi jumeí ligáburi jóuserun, affíñe jumá luágu ugánu le lánina asálbaruni lídaangiñe figoú.

Lagúarun Jesúsu joun gádürü esénijatiña lun jafálaruni

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Luágu ában wéyu, eŕbugeina líña Jesúsu láru láru dúna le gíríbei Galiléa, ába laríjini Simón lúma Andrés le lamúlen. Esénijani lubeígia jawádigimaríbei, jáguruñati óra ligía. ¹⁷ Ába laríñagun joun.

—Jigoúgu nárígi, falá jumana, madíajanjadünme údu-raü, güirígiajañame jadíaaja nun.

¹⁸ Ába jígirunun jasénin furése furése, ába jóúdin lúma.

¹⁹ Ábati leŕbugun Jesúsu murúsunraüya, ába laríjini Jacóbo le liraü Zebedéo, láu sun Juan le lamúlen, tí-daañanu ában ugúnein arámada joun jasénin. ²⁰ Ába lagúarun joun, ába jígiruni jáguchi tídan ugúnein jáma ja íderagubaliña, ába jóúdin lúma Jesúsu.

*Ában güirígia gawáguti ában espíritu wuríbati
(Lc 4.31-37)*

²¹ Ába jachúlürün lídoun fulásu le gíríbei Capernaúm lídan wéyu le eméraaguagülei, ába lebélorun Jesúsu tí-doun jalígílisin juríu, ába lagúmeserun arúfudaja joun.

²² Weíríti janígi güirígia láu sun le laríñagubei Jesúsu joun ladúga larúfudajan joun láu ubáfu, máma quei arúfudajatiña lilúrudun Moisés. ²³ Níñein ában wügúri tídan ligílisi tugúya láu ában espíritu wuríbati, ába lagúaragun.

²⁴ —¿Cámesan bemétera wámoun, Jesúsu Nazarétna? ¿Biábiñasan lun bagúnrichaguníwa? Subúdi numúti cátabu lan, láu amúrü lan Búngiu Irájü le sándubei.

²⁵ Ába ladeínjan Jesúsu lun espíritu wuríbati ligía, ába laríñagun lun.

—¡Maníba, furíba lídaangiñe güirígia le!

²⁶ Ába louwejagüdüni espíritu wuríbati güirígia ligía, ába láfuridun lídaangiñe, wágueina. ²⁷ Sun ja níbaña, ába laweíridun janígi, ába jálügüdagun jámagua.

—¿Cáteisan le? ¿Cáteisan iséri arúfudajani le? ¡Gürígia le, gabáfuti lun gíñe lagúmadiruniña espíritu wuríbatíña áni agáamba jamúti!

²⁸ Ába lagaambúniwa luágu Jesúsu lídan sun Galiléa furése.

Lareídaguagüdünnun Jesúsu límenidi Simón Pédro

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Dan le jáfuridunbei tídaangiñe liglísi tugúya, ába lídin Jesúsu lúma Jacóbo láu Juan jábiñe Simón lúma Andrés. ³⁰ Roun tiñáti límenidi Simón, tabíruajaña, ába jaríñagun lun Jesúsu luágu sándiñoun lan. ³¹ Ábati lídin tuágun, ába lárügüdüni tújabu, ába liñúragunun, lídan meme óra ligía ába tareídagun, ába tásaarun, ába teténirun joun.

Lareídaguagüdünnun Jesúsu sarágu sánditiña

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Dan le lálüdün wéyu, gúñeeli, ába janügúniwa sun sánditiña jáma sun ja gawágubaña espíritugu wuríbatíña lun Jesúsu, ³³ ába joúndaragun sun lílana fulásu lubádu béna. ³⁴ Areídaguagüdati Jesúsu sarágu sánditiña ja láutiña ámuñegueinarügü luwúyeri sándi, sagá ligía sarágu espíritugu wuríbatíña jaweí gürígia. Mígiruntijati lun jadímurejan espíritugu jagía, ladúga subúdi jamáni cáteinein lan.

Lapúrichijan Jesúsu Galiléa

(Lc 4.42-44)

³⁵ Lubá larúgan, dan le búrigagili, ába lásaarun Jesúsu, ába láfuridun boúgudin lueí ubúrugu lídoun ában fulásu le mageírawati lun layúmuragun lun Búngiu ñi. ³⁶ Ába lídin Simón jáma líbirigu áluajei. ³⁷ Dan le jadáriruni, ába jaríñagun lun.

—Añájeintia sarágu güirígia áluajabu.

³⁸ Ába laríñagun joun.

—Queímoun lídoun buri líbiri fulásu le yaráfabei, apúrichija námuga gíñe ñi, ladúga lun napúrichijan lídan sun fulásu niábin ubouágun.

³⁹ Ítara líña lubeíti eíbuga lumúti Jesúsu sun Galiléa apúrichijeina tídan buri jalígilisin juríu lídan sun fulásu, aságajeina ligía espíritugu wuríbatíña jawei güirígia.

Lareídaguagüdüni Jesúsu ában gawáguti gumeín luágu sun lúra

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Ába liábin ában güirígia sánditi láu gumeín luágu sun lúra, ába lájuduragun ligíbugiñe Jesúsu, ába layúmuragun lun, laríñaga.

—Gayáraati bareídaguagüdüni ánjabu busúen.

⁴¹ Ába lagúdemedagun lun Jesúsu, ába lagúuruni láu lújabu, ába laríñagun.

—Láu sun nugúndan, areídaguabá.

⁴² Quei laríñagun ítara, ába lareídagun sánditi ligía.

⁴³ Ábati louñajani Jesúsu ñígiñe láu ában furése, aríñageina lun.

⁴⁴ —Mabájüdaguabeítia lun ni ában, ñúdünrügüba arúfudagua búngua lun jafádirin juríu, ábame bíchuguni badágaragüdüni luágu barúmadun queísi laríñaguni lilúrudun Moisés. Ítara lúba jaríjini güirígia luágu areídaguaadibu lan.

⁴⁵ Ábarüga lídin, ába labájüdaguni sun le asúseredubei lun joun sun güirígia, ligía lébubei siñá lan leréderun Jesúsu furáangu lídan ni ában fulásu, ába leréderun le ñí lumuti úa jamá güirígia. Láu sun líra, ñúbin mémetiña lídaangiñe sun fulásu aríjei.

2

Lareídaaguagüdüni Jesúsu ában wügüri le derégüdaali lúgubu

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Átiri wéyu lárigiñe, ába lagíribudun Jesúsu Capernaúm, ába jagáambun güri-gia luágu giríbujali lan. ² Ába jóundaragun sarágu güri-gia darí lun mabáraaña lan ni bénabu, ába lapúrichijani ugánu buíti lúmagiñeti Búngiu luágu jasálbarun joun. ³ Níñein apúrichija, ligía jayábin gádürü wügüriña barüfna jagía ában wügüri le derégüdaali lúgubu. ⁴ Queísiti siña lubei jachúlürün le ñí lubei Jesúsu ladúga jíbe güri-gia, ába jagídarun murúsun lueígiñe tábulugu múna lougiñe le ñí lubei Jesúsu, ába jarárigüdüni sánditi ñígiñe tídan lubárari. ⁵ Dan le laríjinalin Jesúsu jafíñen, ába laríñagun lun le sándibeí.

—Niraú, ferúdunawaali bifígoun.

⁶ Níñanu jádaangiñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés ja ñúnbaña ñi, ába jasáminarun. ⁷ “¿Cásan uágu ladímureja güri-gia le ítara? Lanábaguñeiga le Búngiu, ladúga úati ni ában gayáraati ferúduna lan figoú lueídügüya Búngiu.” ⁸ Subúdi lumúti Jesúsu le jasáminarubei, ába laríñagun joun.

—¿Cásan uágu jasáminara ítara? ⁹ ¿Cáteitimasan ménreengunbei laríñawagún lun sánditi le. “Ferúdunawaali bifígoun”, o laríñawagún lun. “Sarába, budáboun bubárari, beíba”? ¹⁰ Narúfudaaliti jun luágu gabáfu nan, áu le Wügüri Garaúwarügüti lun ferúduna nan figoú.

Ába laríñagun lun sánditi.

¹¹ —Sarába, budáboun bubárari, beíba águyu.

¹² Ába lásaarun sánditi lídan óra ligía, ába labúdunun lubárari, ába láfuridun ñígiñe, aríagu sun ja ñíbaña lun.

Weíriti janígi ja ñíbaña luágu cátei le, ába jíchugun uweír-
guni lun Búngiu, aríñageina.

—¡Maríjiñajágiwi cátei ítara buriti!

Lagúarun Jesúsu lun Leví lun lánigume

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Ñígiñe, ábaya lídin Jesúsu láru dúna, dan le jayárafadun sarágu gürígia lubádun, ába larúfudajan joun. ¹⁴ Lásun larúfudajan joun, ába lasígiruni leíbugun, ába laríjini Leví, le liraú Álfeo, ñun líña le ñí lubei lagúburajoúa liseínsuna gumádi. Ába laríñagun lun.

—Falábana, queímoun núma queísi náni disípulu.

Ába lásaarun Leví, ába lafálaruni.

¹⁵ Murúsun óra lárigiñe, ñíñein Jesúsu eíga lúbiñe Leví, ñíñanu gíñeti sarágu agúburajatiña liseínsuna gumádi, jáma ámu gafígountiña ñun luágu dábula úara lúma, jáma láni disípulugu, ladúga sarágu jáña afálaruti. ¹⁶ Ja arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma fariséogu, dan le jaríjinbalin eíga jáma sun wuríbatíña jagía (según jagía), ába jaríñagun joun láni disípulugu.

—¿Ída liñasan leíginbei jumáesturun áni gurá ligía jáma agúburajatiña liseínsuna gumádi lúma jáma ámu gafígountiña?

¹⁷ Dan le lagáambunbalin Jesúsu cátei le, ába laríñagun.

—Ja magádiebaña mabúseerúntiña surúsia, ja sándibaña, jagía busénbaña surúsia. Máma lubeíti niábiña áluaja gürígia buítiña ligíbugiñe Búngiu, niábiña áluajaña ja gafígounbaña lun lasáansirún jouserun.

Jálügüdüni Jesúsu luágu ayúnaruni

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Luágu ában wéyu, dan le jayúnarun lánigu Juan jáma jánigu fariséogu lun jagúnfulirun lúma Búngiu, ába jayábin fiú gürígia álügüdei Jesúsu.

—¿Cásan uágu jayúnara lánigu Juan jáma jánigu fariséogu lun jagúnfulirun lúma Búngiu, ánjaña báni disípulugu mayúnaruntiña?

¹⁹ Ába loúnabun Jesúsu láu jémpulu luágu iséri larúfudajan lúma binádu, laríñaga.

—¿Gayáraati funági jayúnarun amísurajouítiña lídan ában maríei dan le níjein lan adári ñi jáma? Ánjein níjein lubeí adári ñi, siñáti jayúnarun, lúnti jeígin. ²⁰ Lachúlürüba dan lun lanügúniwa adári jámagiñe, ligíameti jadáani lun jayúnarun.

²¹ ‘Máfadojountu anáanguni binádujaru táu gamísa to macháwaragungiru, ladúga le méme tífe gamísa to macháwaragungiru tajeíridaguboun to binádujaruboun dánme le tacháwaragun, laweíridatimaabati jeíríti. ²² Meserúnwati gíñe bínu le isérigili lídoun ában ágei guéru le binádujali ladúga labouçhagubei bínu iséri guéru binádu dánme le liñúrun. Féridimeti bínu, féridi guéru. Bínu iséri lúnti leserúniwa lídoun guéru iséri.

*Játüjan disípulugu türígu lídan wéyu le eméraaguagülei
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Ában wéyu le eméraaguagülei, eíbugeina líña Jesúsu jáu láni disípulugu labádinagua bunáguai, ába játüjan láni disípulugu türígu dan le jásügürün. ²⁴ Ába jaríñagun fariséogu lun Jesúsu.

—¡Aríjabá joun bánigu! ¿Cásan uágu jadúga wadágimanu le moún lumuti ladügúniwa lídan wéyu le eméraaguagülei?

²⁵ Ába laríñagun joun.

—¿Malíjangidün luágu le ladúgübei Davíd luágu ában dan, dan le lálámachunbei, ligía jáu sun líbirigu? ²⁶ Ába

lebélurun liglísirugun dan le Abiatár lan fádiri le íñu-timaabei, ába leíginun fein to sagraúboun, to ma-jouáboun jeíginun ámu gürígia jaweídügüya fádirigu según lilúrudun Moisés, áni ru ligía joun gürígia ja lúmabaña. Mámati figoú le ladúgübei David ligíbugiñe Búngiu.

²⁷ Ába gíñe laríñagun Jesúsu joun.

—Lun wügúri ladügúwa wéyu le eméraaguagülei, máma wügúri adügúwabei lun wéyu ligía. ²⁸ Ligía gabáfutina gíñe, áu le Wügúri Garaúwarügüti, lun nariñagun cába lan gayára ladügúniwa lídan wéyu le eméraaguagülei.

3

Ában wügúri jiláali ában lújabu
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Ábaya lebélurun Jesúsu tídoun ában jalígilisin juríu, ñíñeinti ában wügúri jiláali ában lújabu. ² Jaríjati ja ñíbaña ánjein lagáranijaba lubeí Jesúsu lun lídan wéyu le eméraaguagülei, lun jadárirun lidúnrun. ³ Ába laríñagun Jesúsu lun le jiláalibei újabu.

—Sarába, ráramabá ya jagíbugiñe súngubei.

⁴ Ába lálügüdüniña ja jíbiri.

—¿Cátei lúnbei ladügúniwa lídan wéyu le eméraaguagülei, lun jíderawagúniwa gürígia ódi lun ladügúniwa wuríbati joun, lun leséfurúniwa jabágari ódi lun jígirúniwa lun jounwen?

Sun jagía, ába jámanichun. ⁵ Ábati laríaguniña Jesúsu láu igáñi lúma íruni ladúga tidére janígi. Ába laríñagun lun wügúri ligía.

—Tulébei bújabu.

Ába látuleruni, ába lareídagun. ⁶ Ába jáfuridun fariséogu, ába jagúmeserun adímureja jámagua jáma gíñe lánigu Heródes ída lúba lan jáfaruni Jesúsu jilágubei.

Sarágu gürígia lárú dúna

⁷ Ába lídin Jesúsu jáu láni disípulugu lárún dúna, ába jafálaruni sarágu gürígia Galiléana. ⁸ Dan le lagaambúnbei luágu óunwenbun buri cátei le ladúgübei, ába jayábingua gürígia Judéagiñe, Jerusaléngiñe, Iduméagiñe, loubáfurugugiñe dúna le Jordán, Tírogiñe, lúma Sidóngiñe lun jaríjini. ⁹ Ligía laríñagunbei Jesúsu joun láni disípulugu lun aráanseñu jamá ában ugúnein lubá luef jámuruduni sarágu gürígia jagía, ¹⁰ ladúga queí gíbeeña lan lareídaguagüdün, sun sánditiña, ába jáguragun jóungua luágun lúnrügü jagúuruni lun lareídaguagüdüniña. ¹¹ Dántija le jaríjini ja gawágubaña espíritugu wuríbatíña, ábaja jájuduragun ligíbugiñe, ába jagúaragun espíritugu jádaangiñe.

—Liraú Búngiu amúrü.

¹² Ába lewéridiruniña Jesúsu lun maríñagun jamá cáteiñein lan.

Lanúadiruniña Jesúsu dúusu apóstolugu

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Lárigiñe, ába lamúdeirun Jesúsu luágun ában wúbü ní lubei lagúara joun ja labúseerubaña queísi loúnagülegu, ába jayábin lun. ¹⁴ Ába lanúadirun dúusu jádaangiñe lun lúmabaña lan súnwandan lúma lun japúrichijani ugánu buíti lánina asálbaruni. ¹⁵ Ába líchugun ubáfu joun lun jareídaguagüdün sánditiña lúma lun jaságajan espíritugu wuríbatíña. ¹⁶ Niján jíri dúusu wügúriña jagía. Simón, le únbei lagúaja Jesúsu Pédro, ¹⁷ Jacóbo láu Juan le lamúlen, ja lirájüñü Zebedéo, ja únbaña lagúaja Jesúsu Boanérges

—míni lan líra, Lirájüñü Wayújururu, ¹⁸ Andrés, Felípe, Bartolomé, Matéo, Tomás, Jacóbo le liraú Álfeo, Tadéo, Simón—ában meja wügúri le áfaaguti lun jawáanserun juríu, ¹⁹ lúma Júdas Iscarióte le alúgurubalin Jesúsu.

*Aríñagatiña luágu lubáfu lan Máfia lúmabei Jesúsu
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)*

Lárigiñe, ába jagíribudun járigoún, ába jebélurun tí-doun ában múna, ²⁰ ábaya joúndaragun sarágu gürígia ñi darí lun madáani jamá ni lun jeígin. ²¹ Dan le jasúbudirun-balin lidújeñu Jesúsu ca lan ásügürübei, ába jayábin lún yebe janúgüni, ladúga jaríñagun gürígia luágu wuríbaali lan lichúgü.

²² Ñíñanu arúfudajatiña lilúrudun Moisés ja achúlürübaña Jerusaléngiñe, ába jaríñagun.

—Wügúri le, níjein Beelzebú, le Máfia, le jábuti es-píritugu wuríbatiña, lúma, láu lubáfu Máfia laságaja es-píritugu wuríbatiña.

²³ Ábati lagúarun Jesúsu joun lun jayárafadun lubádun, ába líchugun ában jémpulu joun, ába laríñagun.

—¿Ída lúba gayára lan laságaruni Máfia Máfia guá-narügü? ²⁴ Furúmieguarügü arúeijani le afánreinraguti lun jageíndagun jámagua, lagúnrinchaguba, ²⁵ áni ánjein fánreingujaña lubeí idújeñu ladúga wuríbu jádaangua, siñábei jadúrarun idújeñu jagía queísi idújeñu. ²⁶ Ánjein lubeí jamúgati afáreinragua Máfia, lageíndaguame lú-magua, siñábei ladúrarun, lagúmuchagülerügübei le.

²⁷ ‘Úati ni ában lun lebélurun lúbiñoun ában wügúri le jéreti lun lanúgüni lílagu ánjein magúragun lan wügúri jéreti ligía furúmiñe. Ítara rügúñein gayára lan lanúgüni lílagu.

²⁸ ‘Láu sun nináriün naríñagun jun luágu gayára lan fer-úduñawa lan sun figoú lúma sun wuríbani le laríñagubei gürígia, ²⁹ lueídügüya lun jadímurejan wuríbati luágu Sífiri Sáñdu, siñábei ferúduñawa lan figoú líra, leréderuba lidúnrun lun sun dan.

³⁰ Laríñagunbalin Jesúsú líra, ladúga jaríñagun luágu lubáfu lan Máfia lubáfu Sífiri Sáñdu le luágubei.

Lúguchu Jesúsú jáma lamúlenu

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Láriñe, ába tachúlürün lúguchu Jesúsú jáu lamúlenu tubádun múna to ní lubei Jesúsú, ába jeréderun boúgudi, ába jóunagüdün luágu. ³² Játí ñúnbaña geyégu láu Jesúsú, ába jaríñagun lun.

—Nurántia búguchu jáu bamúlenu boúgudi, jálua-jañádibu.

³³ Ába laríñagun joun.

—¿Cági nóguchuboun jáu namúlenu?

³⁴ Ába laríagun jawágun ja ñúnbaña geyégu láu, ába laríñagun.

³⁵ —Añaja nóguchu jáu namúlenu, ladúga furúmieguarügü ja adúgüti lugúndan Búngiu, jagía namúlenubaña, nítunu, nóguchu.

4

Jémpulu luáguti ábunaguti

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ábaya lagúmeserun Jesúsú arúfudaja láru dúna, ába jóundaragun sarágu gürígia le ní lubei. Quei gíbeyaaña lan gürígia ñi, ába ladinun Jesúsú tídoun ában ugúnein to ñílboun dúnarugu. Ába lañúurun ñi, ába jeréderun sun gürígia láru béya. ² Ábati larúfudajan sarágu cátei joun láu jémpulu, laríñaga joun.

³ —Agáamba jumána. Níñein ában ábunaguti, ába láfuridun ábunagua. ⁴ Lídán afúrujeina láani líla nádü, ába láburujan murúsun lídaangiñe luágun úma, ába jayábin dunúru, ába jeígini. ⁵ Líbiri, ába láburujan labádinaguóun dúbü le ní lumuti úa lan sarágu múa, ába labouúchun furése ladúga majúlilin lan múa. ⁶ Dan le lásüdün wéyu, ába lásaurün, queíti málagüle lan, ába louñwen. ⁷ Líbiri ílaü, ába láburujan labádinaguóun jíyu, ába laweínamudun jíyu úara lúma, ába lañáradaguagüdüni, magiínduntiti nádü ligía. ⁸ Níjeinti lídaangiñe, áburujati lídoun múa buíti, ába labouúchun, ába laweínamudun, ꞑma lubuúfdun alúbajoúti lídaangiñe! Níjein lídaangiñe, íchuguti daráandi águu luágu cáda ában águu, líbiri rúti úrúwa-wein, líbiri, san.

⁹ Ábati laríñagun joun.

—Ja garígeirugubaña lun jagáambun, agáamba jamá.

*Le lébubei larúfudajan Jesúsu joun güría láu jémpulu
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Lárigiñe, dan le leréderunbei Jesúsu lábugua, ába jayábin lání dúusu disípulugu jama jíbiri lánigu, ába jálügüdüni ca lan lílabei jémpulu le. ¹¹ Ába laríñagun joun.

—Jugúya, subúdigüda láali Búngiu cátei arámudaguati le lánina larúeijan jun, ánjaña ja mebéresenbaña láu lerérun, láu jémpulu laríñawagúa cátei luáguti larúeijan joun, ¹² lun dánme lan jaríjin, ibídiñe lámuga joun ca lan laníchigubei cátei le jaríjubei, dánme jagáambun, úa lámuga gunfaráanda jamá, lun lásiñerun jagíríbudun lun Búngiu lun ferúdnawa lan jafígoun.

*Lafúnraanguagüdüni Jesúsu jémpulu luáguti ábunaguti
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Ába laríñagun joun.

—¿Úatisan gunfaráanda jumáni le? ¿Ída lubági gunfaráanda jumáni líbiri jémpulu? ¹⁴ Le ábunagubalin líla nádü, ítara líña quei le apúrichijabalin Lerérun Búngiu. ¹⁵ Añájein gürígia, ítara jáña quei úma le uágunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, lárigiñe jagáambuni, ába liábin Máfia, ába lagídaruni dimúrei le abunúbei tídan janígi. ¹⁶ Jíbiri gürígia, ítara jáña quei dúbü le abádinaguóunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ába jerésibiruni láu ugúndani. ¹⁷ Quei márügüdün lubei Lerérun Búngiu tídan janígi buídu, madúrati jádan, dánti le larijiniwa jábun, o jeíbaajoúniwa lan lueígiñe Lerérun Búngiu, magúraasuntiña. ¹⁸ Jayábin jíbiri, ítara jáña quei jíyu le abádinaguóunbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ¹⁹ weíritimaati jafúudun luágu cátei le lánina ibágari le, ába leyéeduniña irisini. Sun le, ába láfaruni Lerérun Búngiu tídaangiñe janígi, mígiruntiti lun lalúbajoún jádan gürígia jagía. ²⁰ Añájein gíñe gürígia, ítara jáña quei múa buíti le ídounbei láburuja lídaangiñe líla nádü, ába jagáambuni Lerérun Búngiu, ába jerésibiruni, alúbajoúati cátei buíti jádaangiñe. Buíti jagáburi quei líla nádü le íchugubei darándi águu luágu ában, o úrüwa-wein, o san.

Jémpulu luáguti lámpu

(Lc 8.16-18)

²¹ Ába laríñagun joun.

—¿Béwati funági ában lámpu lun líchugúniwa tábugiñe ában gáfu o tábugiñe lan gabána? ¡Uá! Luágu dábula líchugúa lun larúgoungadágüdün múnada. ²² Úati lubeíti ni cáta le arámudaguati lun mafúnraangudúnbei lan, úa ligía ni cáta le ibídiñewati lun masúbudirúnwabei lan.

²³ Agáamba jumána, jugúya le garígeirugubei lun jagáambun.

²⁴ Aríñagati gíñe joun.

—Toúnigi jumátia lun jagúnfulirun lúma inárüni le jagáambunbei. Láuba jagúnfuliruni, gunfaráandatima jumáni le naríñagubei jun. ²⁵ Ítara líña, gürígia le aténirubei buídu lun nerérun, gunfaráandatima lumúti, ánjeinti le meténibeï lun, labúlieidubei sun le agáamba lálalibeï.

Jémpulu luáguti nádü le aweíridubei

²⁶ Aríñagati gíñe Jesúsú.

—Ítara líña larúeijan Búngiu quei le asúseredubei lun ában wügúri le ábunubei líla nádü lábugiñe múa, ²⁷ áriebu buri lúma wéyuagu lídan le larúmugun ábunaguti ligía, sará ligía quei léchun, chülú dan ába labouúchun nádü, ába laweíridun, ibídiñeti lun ábunaguti ída líña lan lasúseredun. ²⁸ Múa guánarügü aráandarati, furúmiñe ába láfuridun ídibu, ñígiñe ába legélewejan, ñígiñe ába labuínchun ílewei láu ílaü. ²⁹ Dánti le funáli líla nádü, ába látüjouniwa ladúga chülújali lan dan lun lalúbajoun.

Jémpulu luáguti tíla mostása

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Aríñagati gíñe Jesúsú.

—¿Cásan lenégebei larúeijan Búngiu, o ca jamúga jémpulu gayáraabei wíchuguni lúmoun? ³¹ Ítara líña quei ában tíla mostása le abunúti lábugiñe múa. Tíla mostása, ligía ában lídaangiñe ílaü le ñúraütimaabei ubouágu, ³² dan le labunún, ába laweíridun, ligía weíritimaabei tídaangiñe sun nádü, weínamuti lilímun darí lun gayára lan jeméraagun dunúru lábugiñe lamúñounga le líchugubei.

SAN MARCOS 4:33 16 SAN MARCOS 4:41

Layúsuruni Jesúsu jémpulu

(Mt 13.34-35)

³³ Ítara liñájei larúfudajan Jesúsu luágu larúeijan Búngiu joun láu sarágu jémpulu líbe le darí le ñí lumuti gayára lan gunfaráanda jamá. ³⁴ Marúfudajaanti ni cáta joun luágu larúeijan Búngiu mayúsurunga jémpulu. Ába lafúnraanguagüdüni sun jémpulu joun láni disípulugu dan le jagíarügü lan lúma.

Lagálumaruni Jesúsu garábali lúma lugúdi barána

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Wéyu méme ligía, dan le lagúñedunbei, ába laríñagun Jesúsu joun láni disípulugu.

—Queímoun loubáfurugun dúna.

³⁶ Ábati jígiruniña bürúbünu güriája jagía, ába janúgüni Jesúsu tídan ugúnein to gádaanbaliña. Níñoun buri gíne ámu ugúnein úara jáma. ³⁷ Ába láfuragun ában garábali jéreti, ába lebélujan lugúdi barána tídoun ugúnein darí lún yebe tabuínchun láu dúna. ³⁸ Larúmuguñati Jesúsu tiyúna ugúnein baláñu tuágu ában ichúgübarari. Ába jagágudajani, ába jaríñagun lun.

—¡Maésturu! ¿Mebéreseguntibusan láu wadíbiragua lan?

³⁹ Ába lásaarun Jesúsu, ába ladeínjan lun garábali, ába laríñagun lun barána.

—¡Maníba! ¡Derégüdagubá!

Ába lagálumadun garábali, ába darángila lan sun cátei.

⁴⁰ Ábati laríñagun joun láni disípulugu.

—¿Cásan uágu luweírinbei janúfude? ¿Cásan uágu mafíñen jubeí?

⁴¹ Ába jeréderun láu luweírin janígi, ába jálügüdagun jámagua.

—¿Cátei funásan le, garábali lúma barána ñúdüntiña láu le lubeíbei?

5

Ában wügúri Gadárana le gawágubei máfianu

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Ába jachúlürün loubáfurugun dúna lídoun fulásu le gíríbei Gadára. ² Lárígiñerügü láfuridun Jesúsu tídaangiñe ugúnein, ába liábin ában gürígia lídaangiñe ában umúajaü achigíti luágu dúbü luágun, wügúri ligía gawáguti ában espíritu wuríbati. ³ Lídan jabára jiláaña lagánoua áni úati ni ában gayáraati lagúraguni, ni láu güríngüri. ⁴ Güráguañája jamáli láu güríngüri luágu lugúdí lúma luágu lújabu, súnwandan látumuraguni, úati ni ában gayáraati lámuruduni. ⁵ Súnwandanja leíbugun áriebu wéyuagu agúarajeina luágu buri wúbü lúma buri lídan jabára jiláaña íbiagua lúngua láu dúbü. ⁶ Dan le laríjinbalin gürígia ligía Jesúsu dísegiñein, ába leíbaagun lubároun, ába lájuduragun ligíbugiñe, ⁷ ába lagúaragun lun.

—¿Cásan uágu bemétera númoun, Jesúsu Liraú Búngiu le Íñutimaabei? Ayúmuraguatina bun luágu líri Búngiu lun masúfuriragüdün bánina.

⁸ Laríñagunbei ítara ladúga guméseeli lan Jesúsu aríñaga lun.

—¡Espíritu wuríbati, ígirabeí gürígia le!

⁹ Ába lálügüdüni Jesúsu.

—¿Ca bíri?

Ába loúnabun.

—Lejión níña ladúga gíbetiwa.

¹⁰ Ába jayúmuragun espíritugu jagía lun Jesúsu lun móúnajan lániña bougudin lueí fulásu ligía. ¹¹ Queíti

ñíñanu lan sarágu büüruju eíga ñi luágu wúbü, ¹² ába jayúmuragun espíritugu wuríbatiña jagía lun.

—Oúnaja báwa jádoun büüruju jára, rúba úma woun lun webélurun jádoun.

¹³ Ábati líchugun Jesúsu úma joun, ába jáfuridun lueí gürígia ligía, ába jebélurun jádoun büüruju. Ñíñanu jawára bián-mílu büüruju. Ába jáguragun büüruju jagía jóungua lueígiñe ában gudúungu, ába jáburujan barána-joun, ába jañáradagun.

¹⁴ Ábati janúfudedagun ja oúnigirubaliña büüruju jagía, ába jeíbaagun abájüdaguei le asúseredubei ubúruгу lúma áraabu. Ába jayábingua gürígia aríjei ca lan asúseredubei.

¹⁵ Dan le jachúlürünbei le ñí lubei Jesúsu, ába jaríjini gürígia lé meja gawágubei espíritugu wuríbatiña ñnun líña, táuñein gíñe lanáangun, areídaguaali, ába janúfudedagun. ¹⁶ Játi aríjubalin, ába jabájüdaguni le asúseredubei lun gürígia lé buga gawágubei espíritugu wuríbatiña lúma jawáguti büüruju, joun. ¹⁷ Ábati jayúmuragun lun Jesúsu lun láfuridun lídaangiñe jageíra.

¹⁸ Dan le ladinun Jesúsu tídoun ugúnein, ába layúmura-gun wügúri lé buga gawágubei espíritugu wuríbatiña lun lun lídin lúma, ¹⁹ májati Jesúsu, aríñagarügüti lun.

—Beíba júbiñoun jámoun bidújeñu, ábame babájüdaguni sun le ladúgübei Babúreme Búngiu báu, ída líña lan bagúdemedun lun.

²⁰ Ába lídin, ába lagúmeserun abájüdaguei sun le ladúgübei Jesúsu láu lídan sun fulásu Decápolis, ába laweíridun janígi súngebui.

*Liraú Jáiro, túma wúri to agúurubarun lanáangun Jesúsu
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Dan le lagíribudunbei Jesúsu tídan ugúnein loubá-furugun dúna, ába jayábingua bürúbünu gürígia le ñjin lubeí, ába leréderun ñi láru dúna. ²² Ábati liábin ában jádaangiñe tábuti jalígílisin juríu, gíríti Jáiro. Dan le laríjinbalin wügúri le Jesúsu, ába lájuduragun lubádu lugúdi, ²³ ába layúmuragun lun ítara.

—Nújein niraú toúwe, queímoun bíchigei bújabu tuágu, areídagua támuga, mouñwen támuga.

²⁴ Ába lídin Jesúsu lúma, sarágu jáña gürígia afálarutiña, ába buriti jámurudaguni Jesúsu. ²⁵ Jádaanti sarágu gürígia ja, ññoun ában wúri sánditu, dúusu irúmu táu láu lésejan jítaü tídaangiñe. ²⁶ Súfurijaru sarágu jámagiñe surúsiagu áni gásta táali sun le túmati, mareídaguntu, gáwoun gueínarügü. ²⁷ Ligía tagáambun ladímurejoun luágu Jesúsu, ába tiábin lanágangiñe jádan sarágu gürígia, ába tagúurunun lanáangun, ²⁸ ladúga taríñagun túnguarügü. “Láurügüme nagúurunun lanáangun nareídaguba.” ²⁹ Lídan óra ligía, ába leréderun lésejan jítaü tueí, ába tasándiragun túngua luágu areídaguau lan. ³⁰ Ábati lasándiruni Jesúsu luágu areídaguagüdaali lan gürígia láu lubáfu, ába lagáragun jawágun gürígia ja lanágangiñebaña, ába lálügüdajan.

—¿Ca agúurubei tuágu nanáangun?

³¹ Ába jaríñagun láni disípulugu lun.

—Ariágu biñátia lun jíbe gürígia ya luágu murúgu jáña lan, ¿álügüdajágidibu ca lan agúurubei buágu?

³² Ába laríaañan Jesúsu áluaja ca lan agúurubei luágu.

³³ Ába tiábin wúri tugúya adádagareina láu anúfudei, subúdiñuteí le asúseredubei tun, ába tájuduragun ligíbugiñe, ába taríñaguni sun inárüni lun. ³⁴ Ába laríñagun Jesúsu tun.

—Niraú, areídaguaadibu ladúga bafíñen. Beíba láu darángilaü, areídaguañu lídaangiñe bisándi.

³⁵ Nígili Jesúsu adímureja, ligía jayábin lúbiñegiñe wügúri lé buga ñúdünbei ougei luágu tisándi liraú, ába jaríñagun lun tóguchi irájü tugúya.

—Jilátia biraú, ¿ca uágu bebéreseja lun maésturu guetó?

³⁶ Agáamba lumúti Jesúsu le jaríñagubei, ába laríñagun lun wügúri ligía.

—Manúfudedabá, afíñerügüba.

³⁷ Májatiti joudin ámu lúma lueídügüya Pédro, Jacóbo lúma Juan le lamúlen Jacóbo. ³⁸ Dan le lachúlürünbei lúbiñoun wügúri ligía, ába laríjini chagáguau jáma güriquia ja ayájubaña, agúaraja. ³⁹ Ába lebélorun, ába laríñagun joun.

—¿Cásan uágu jareíncha, ayájua buri jugúya ítara? Moúnwentutia irájü to, tarúmuguña.

⁴⁰ Ába jéjerajan láu. Ábati láfuridagüdüniña Jesúsu sún-gubei ñigiñe, ába lanúgüni tóguchi irájü túma tóguchu jáma ja ñúdünbaña lúma, ába lebélorun le ñíjin tubeí irájü. ⁴¹ Ába lárügüdüni tújabu, ába laríñagun tun.

—Talíta, cúmi—líla líra. Niraú, sarába.

⁴² Lídan óra ligía, ába tásaarun irájü tugúya, ába teíbugun. Weíyaraijaru, dúusu irúmu táu. Ába laweíridun janígi güriquia ja ñíbaña. ⁴³ Ába líchugun Jesúsu dimúrei derégüdati joun lun mabájüdagun jamáni ni ca un, ába laríñagun joun lun jíchugun eíjini tun.

6

*Jesúsu lídan fulásu le Nazarét
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)*

¹ Ába lídin Jesúsu ñígiñe, ába lagíribudun lageíroun, ába jóúdin láni disípulugu lúma. ² Dan lachúlürün wéyu le eméraaguagülei, ába larúfudajan tídan jalígílisin juríu, sarágu jáña güriquia agáambeí, ába laweíridun janígi láu larúfudajan, ába jaríñagun.

—¿Jalía funásan lafúnrendeirei güriquia le sun le? ¿Cáteisan lichú áu le luágubei? ¿Ída liñásan gayára lubeí ladaágun miláguru? ³ Saráfangeiga le tiraú María le, líbugaña Jacóbo, José, Júdas, lúma Simón, ñáñanu gíñe lítunu wáma.

Ába jíchugun mabájüdüni luágu. ⁴ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Sun güriquia, gúndaatiña láu ában proféta jaweídügüya ja lupaísanun jáma lidújeñu, jáma ja tílana lúban, jagía rügüñanu íchiga mabájüdüni luágu.

⁵ Ligía lásiñerunbei ladügün ámu miláguru ñi lueídügüya líchugun lújabu jawágu biñáraü sánditiña, ába lareídaguagüdüniña. ⁶ Weírititi lanígi láu maffíñen jamá. Lárigiñe, ába leíbuguni lirájüñü fulásu, arúfudajeina.

Loúnajaniña Jesúsu láni disípulugu apúrichija

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Ába loúnajan jawágu láni dúusu disípulugu lun lagúmeserun oúnajaña bián bián, ába líchugun ubáfu joun lun gayára lan jaságarun espíritugu wuríbatíña. ⁸ Rúti dimúrei joun lun manúgün jamá ni cáta luágu jeíbugun lueídügüya bádun, moún lumuti janúgün ni fein, ni ságü, ni seínsu, ⁹ lun geídi tan jasábadun, lun mabíaman tan jasímisin. ¹⁰ Ába gíñe laríñagun joun.

—Dánme le jebélurun lídoun ában fulásu apúsaraja, reídei jumá ñi tídan ában méme múna darí jáfuridun lídaangiñe fulásu ligía. ¹¹ Ánjaünti merésibirúniwa lídan ában fulásu, mája jagía jagáambunün, furíjuma

ñígiñe, ábame jáfuruduni calíqui lueígiñe jugúdi, liseín-ime magúndani jáu lílana fulásu ligía, ígira jumáña quei jadáriragun jóungua. Le ninárün jáu luágu dánme lan lachúlürün luwéyuri Búngiu lun lagúseragüdüniña sun güri-gia, maweíribei jabeichúniwa Sodómana jáma Gomórrana quei lílana fulásu le merésibirunbalün.

¹² Ábati jáfuridun, ába japúrichijan joun güri-gia luágu lúnti lan jasáansiruni ligáburu jóuserun. ¹³ Sagátiña gíñe sarágu espíritugu wuríbatíña jawei güri-gia, jurúgua jagía aílí jawágu sarágu sánditiña, ába jareídaguagüdüniña.

Loúnwen Juan le abásteragüdjabei

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Queíti eíbaajali lubeí luáguti Jesúsú lídan sun fulásu, ába gíñe lachúlürün lábun lagáambun urúei Heródes. Sarágu jáña aríñagutiña.

—Saráya Juan le abásteragüdjabei lídaangiñe ouweni, ligía luweírinbei lubáfu.

¹⁵ Jaríñaga jíbiri.

—Elías lé meja proféta le.

Jíbiri aríñaga.

—Ában proféta quei ja binádu.

¹⁶ Dan le lagáambunbalin Heródes sun le, ába laríñagun.

—Juan le, le nadúrüragüdübei ichügü, saráaya lí-daangiñe ouweni.

¹⁷ Lé meja asúseredubei, oúnajali meja Heródes adáürei Juan, ába lagúraguni láu güri-güri furísunrugu tadúga Heródias. Wúri tugúya, lúmari meja Felípe, le lamúlen Heródes, ába lanúgünun Heródes lúmarime. ¹⁸ Ába meja laríñagun Juan lun Heródes.

—Moún lumuti bagámaridunun lúmari bamúlen.

¹⁹ Ába liyéreegudun Juan tun Heródias, ába tabúseerun táfaruni jilágubei, ²⁰ siñá tumuti ladúga subúdi lan lun Heródes luágu ában lan wügúri le eíbuguti buídu lúma Búngiu Juan, áni ában lan wügúri esériwiduti lun Búngiu, janúfudetiti lueí. Ligía mája lubeí lun tadúgün ni cáta láu. Láu sun úa lan gunfaráanda láani Heródes le laríñagubei Juan lun buídu, agáamba lumúti láu ugúndani. ²¹ Ába tadáriruni Heródias ticháansin dan le lagúnfulirun Heródes irúmu, ába ladúgün fédu joun gumádimatiña jáma jábutigu súdaara jáma ámu buri gürígia weírgutiña ja Galiléabaña. ²² Ába tebélurun tiraú Heródias ní lubei fédu le, ába tabínajan, gúndaatiti Heródes jáma sun ja ñíbaña eíga lúma láu tabínajan irájü to, ába laríñagun tun.

—Amúriajabeí le babúseerun núma, níchugubei bun.

²³ Rúlumuti lerérun tun luágu líchugubei lan furúmieguarügü cátei le tamúriajan lúma tun, gayára lan lamídan lan fulásu le ní lubei larúeijan tamúriaja.

²⁴ Ába táfuridun, ába taríñagun tun tóguchu.

—¿Cábasan namúriaja lúma?

Ába taríñagun tun.

—Amúriajabeí lábulugu Juan le abásteragüdajabei lúma.

²⁵ Ába tebélurun irájü to furése le ñíjin lubeí urúei, ába taríñagun lun.

—Buséntina lun bíchuguni lábulugu Juan le abásteragüdajabei nun lídan ában asiedu guelé guelé.

²⁶ Ába lajírudagun urúei sarágu, quei rúlaali lan lerérun áni agáambagu jáña amísurajoútiña lun, májati lun míchu lubeí lan le tamúriajabei lúma tun. ²⁷ Furése furése, ába loúnajan urúei ában súdaara láu dimúrei lun lanúgüni lábulugu Juan lun. ²⁸ Ába lídin súdaara ligía furísunrugu,

ába ladúrürüni lábulugu Juan, ába lanúgüni lídan ában asiedu. Ába líchuguni tun irájü tugúya, ába tíchuguni tun tóguchu.

²⁹ Dan le jagáambunbalin lánigu Juan, ába jayábin lun janúgüni lógubu, ába jábununi.

*Leígagüdün Jesúsu seíngü mílu wügúriña
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Lárigiñe jagíríbudun láni Jesúsu apóstolugu, ába jóundaragun lúma, ába jabájüdaguni sun le jadúgübei lúma le jarúfudajabei, lun. ³¹ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Jigóúgu, queímoun weméraagua lídan ában fulásu le mageírawati.

Laríñagubaalin líra ladúga ñíñanu sarágu gürígia, jábiri ñúdün, jábiri ñúbin, darí lun madáni lan Jesúsu jáma láni disípulugu ni lun jeígin. ³² Ába jóúdin tídan ába ugúnein lídoun ában fulásu mageírawati. ³³ Sarágu jáña aríjiti jóúdin, dan le jasúbudiruni luágu níjein lan Jesúsu jádan, ába jeíbaagun geyégua láu lagúnu lídaangiñe sun lirájüñü fulásu, ába jachúlürün lubáragiñe lachúlürün Jesúsu jáu láni disípulugu. ³⁴ Dan le larárirunbei Jesúsu tídaangiñe ugúnein, ába laríjin sarágu gürígia jagúrabajañein, ába jagúdemedagun lun ladúga ítara jáña lan quei mudún ja móuniritiña. Ába lagúmeserun arúfudaja sarágu cátei joun. ³⁵ Dan le dárüjali, ába jayábin láni disípulugu, ába jaríñagun lun.

—Dárüjalitia áni úatiña aganoútiña lídan fulásu le. ³⁶ Oúnaja báña gürígia ja lun jóúdin lídoun buri lirájüñü fulásu le yaráfabei lun jagáñijan fein, ladúga úati ni cáta ya lun jeígin.

³⁷ Ába laríñagun Jesúsu.

—Rújuma eígini joun.

Ába jaríñagun lun.

—¿Gayáraati funági woúdin agáñija fein joun? Busén-wati jamúga lebégi bián-san wéyu wadágimanu lun wabíjini seínsu lun wíchugun fein joun súnqubei.

³⁸ Laríñaga Jesúsu joun.

—¿Átiriñoungi fein júma? Jeíba aríjoun.

Dan le jaríjinun, ába jaríñagun lun.

—Seíngü fein jáma bián úduraü.

³⁹ Ába lañúuragüdüniña güri-gia sagádirugu. ⁴⁰ Ába jañúurun san san lúma dimí dimí san, queísi laríñagun joun. ⁴¹ Ába lanúgünun Jesúsu seíngü fein to lújabu-rugu jáma bián úduraü ja, ába laríjin siélnun, ába leteín-giruni Búngiu tuágu, ába lagúbachagúnun, lárigiñe, ába lamúrusujanun lun líchugunun joun láni disípulugu lun jafánreinjanun jádan güri-gia jagía, fánrein jamáña gíñe bián úduraü jagía jádan súnqubei. ⁴² Joútiña sun jagía químule. ⁴³ Lárigiñe, ába jabuínchagüdüñ dúusu faníñe láu tífe fein lúma úduraü ígiragúti. ⁴⁴ Seíngüñanu mílu wügüriña eígitíña, mabájüdünga würiña jáma irájüñü.

Leíbugun Jesúsu ligíbuagu dúna

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Ába ládinagüdüniña Jesúsu láni disípulugu tídoun ugúnein lun jánjiñuragun lubá lun jachúlürün Betsáida, sun niján lan ayoúragua joun güri-gia. ⁴⁶ Dan le ñúdüñjaña, ába lídin luágu wúbü ayúmuragua lun Búngiu. ⁴⁷ Dan le lagüñedunbei, lamídaanjaru dúna ugúnein jáu disípulugu, Jesúsu rugáli lábugua múarugu. ⁴⁸ Ába laríjin luágu jénreenguja lan joun lun jénjunjan ladúga jabárouñein lan garábali. Lubá larúgan, ába lídin Jesúsu jawágun eíbugeina ligíbuagu dúna, lásügürá yebe jáu. ⁴⁹ Dan le jaríjini eíbuga ligíbuagu dúna, ába jarítangun luágu úfiaü

lan, ába jagúaragun, ⁵⁰ ladúga sun jagía aríja jamúti, ába janúfudedagun. Ába ladímurejan joun, ába laríñagun.

—¡Ganígi jumá! ¡Manúfude jumá, áu le!

⁵¹ Ába ládinun tídoun ugúnein jámoun, ába lagálumadun garábali. Ába laweíridun janígi láu, ⁵² ladúga úagili lan gunfaráanda jamáni miláguru le ladúgübei táu fein, luágu gabáfu lan lun sun cátei, derégili jachúgü.

*Lareídaguagüdüniña Jesúsu sánditiña Genésaret
(Mt 14.34-36)*

⁵³ Ába jánjiñuraguni dúna, ába jachúlürün Genésaret, ába jagúrúnun ugúnein láru dúna. ⁵⁴ Quei jaráriragun tídaangiñe ugúnein, ítara jasúbudiruni lílana fulásu luágu Jesúsu lan. ⁵⁵ Ába jeíbaagun lídoun sun fulásu aríñaga luágu chülújali lan, ába jagúmeserun gürígia anáaja sánditiña tídan jabárari le ñíjin lubeí jagáamba luágu níjein lan Jesúsu ñi. ⁵⁶ Súnti fulásu ñíjin lumúti lebélera, ubúrugú yebe, lirájüñü yebe fulásu, áraabu yebe, ába jíchaajoun sánditiña úmada, ába jamúriajan lúma lun lígiruniña lúnrügü jagúurun sánditiña jagía luágu táru lanáangun. Súnti ja agúurubaña luágu, areídaguatiña.

7

*Cátei le adúgübalin gürígia lun marúman lan ligíbugiñe
Búngiu
(Mt 15.1-20)*

¹ Ába jayábin fariséogu jáma jádaangiñe arúfudajatiña lílürudun Moisés ja ñúbinbaña Jerusaléngiñe, luágun Jesúsu. ² Ába jaríjin luágu añajein lan jádaangiñe disípulugu machíbun jamúti jájabu lubá jeígin según jagáburi juríu. ³ (Falá jamuti fariséogu jáma jíbiri juríu binádu jagáburi binádu jagúbürigu lun meígin

jamá, machíbunga jameí jájabu sarágu weíyaasu. ⁴ Dan le jayábin mágidirugugiñe, meíginbaña magúnfulirunga jagía láu jachíbuni jájabu. Níjein buri gíñe sarágu luwúyerigu igáburi jafálarun, queí buri lachibúniwa wéru, souúderu, bouúlu, asíedu.) ⁵ Ábati jálügüdüni fariséogu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés jagía, Jesús.

—¿Cásan uágu mafála jabálin báni disípulugu binádu jagáburi binádu wagúbürigu, jeíginbei láu liwíye jájabu?

⁶ Ába loúnabuniña Jesús.

—Linárün proféta Isaías, dan le laríñagunbei juágu luágu ámu lan jigáburi lueí le áubei jarúfudagua júngua. Aríñagati.

Gürígia ja, jayumárurügü jíchiga inébesi nun, líña
Búngiu,

ánjein tídan janígi, mebéresentiña náu.

⁷ Málati jájuduragun nun,

ladúga lé rügúñein jagúmadijan wügúriña jarúfudaja.

⁸ Ába laríñagun Jesús.

—Ígira jumáali lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jagáburi binádu gürígia. lachibúniwa souúderu, wéru, lúma cátei líbeina líra. ⁹ ¡Maésturugu gíñe buítiña jugúya, ígira jumúti lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jigáburi! ¹⁰ Aríñagatí meja Moisés. “Inébe jamá bagúbürigu bun, le anábagubaliña lagúbürigu, jilála.”

¹¹ Ánjeinti jugúya, aríñagatün luágu gayára lan laríñagun ában gürígia lun lúguchi o tun lúguchu. “Siñátí níderagunibu ladúga sun le nómabei, aríñagaadina luágu lun lan níchuguni lun Búngiu”, ¹² luágu furúmieguarügü lan le aríñaguti ítara, mámaali lan lúnti líderaguniña lagúbürigu. ¹³ Láu líra, mebégigüda jumáali lagúmadijan Búngiu lun jafálaruni binádu jigáburi, adúga jugúya sarágu cátei líbeina líra.

¹⁴ Ábaya lagúarun Jesúsu joun gürígia ja ñíbaña, ába laríñagun joun.

—Agáamba jumána, sun jugúya, gunfaráanda jumáname. ¹⁵ Úati ni cáta ebéluruti lídoun gürígia lun laríbadagüdüni ligíbugiñe Búngiu, le áfuridubei tídaangiñe lanígi gürígia, ligía aríbadagüdübalin ligíbugiñe Búngiu. ¹⁶ Jugúya le garígeirugubei lun jagáambun, agáamba jumána.

¹⁷ Dan le lígíruniña Jesúsu gürígia jagía, ába lebélorun múnadoun, ába jálügüdüni láni disípulugu luágu jémpulu le. ¹⁸ Ába laríñagun joun.

—¿Úati lubeí giñe gunfaráanda jumá? ¿Úati gunfaráanda jumáni luágu sun lan le ebélurubei bougudigiñe lídoun gürígia siñá lan laríbadagüdüni ¹⁹ ladúga mebéluti tídoun lanígi, lurágeirugun lebéloru, ñígiñe ábaya láfuridun lídaangiñe?

Láu líra laríñaguña luágu sun lan eígini, jarúmati. ²⁰ Aríñagati giñe.

—Le áfuridubei lídaangiñe gürígia, anáti líra, wuríbagüda lumúti, ²¹ ladúga lídaangiñe gürígia o tídaangiñe lanígi láfurida lagúbüri samínaü, adultériu, salúfuri, áfarajani, ²² íwerujani, wámajabúni, iyéreejabúni, iyéeni, marícharagun lan ibágari, gimúgaü, marásualugú, anáanguni únguauü, medéraaguaguduni. ²³ Sún buri cátei wuríbati le, tídaangiñe lanígi gürígia liábin, ligíati mabuídundagüdübalin ligíbugiñe Búngiu.

*Ában wúri teréncha to afíñeruboun luágu Jesúsu
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Ába lídin Jesúsu ñígiñe loubawagun Tíro lúma Sidón. Ába lebélorun tídoun ában múna áni mabúseerunti yebe lun lasúbudiruni ni ában. Siñáti larámudagun,

²⁵ furése, ába tagáambun ában wúri luágu, tóguchu ában irájü gawágutu ában espíritu wuríbati. Ába tiábin, ába tájuduragun ligíbugiñe Jesúsu. ²⁶ Wúri tugúya, máma juríu, Síro-Feniciána. Ába tamúriajan lúma Jesúsu lun laságaruni espíritu wuríbati le tueí tiraú. ²⁷ Ába laríñagun Jesúsu tun.

—Lúnti níderaguniña numútuniña ja juríu furúmiñe, mabuídunti lun tagídarúniwa fein jaweí isáanigu lun tíchugúniwa joun oúnli.

²⁸ Ába toúnabuni.

—Ánja Nabúreme, oúnli ja lábugiñebaña dábula gayáraati gíñe jeígin tídaangiñe tífe fein to jáguboun isáanigu.

²⁹ Ábati laríñagun Jesúsu tun.

—Adímurejadibu buídu, gayáraajali bídin, furíja espíritu wuríbati tídaangiñe biraú.

³⁰ Dan le tachúlürün múnada, ába tadárirunun irájü tídan gabána, furíjali espíritu wuríbati tídaangiñe.

Lareídaguagüdüni Jesúsu ában magáambaditi, maríñagadi

³¹ Ába láfuridun Jesúsu loúbawagugiñe Tíro, ába lásügürün Sidóngiñe lúma lídaangiñé buri fulásu lánina Decápolis, ába lachúlürün luágun barána Galiléa. ³² Ñi janúga ában wügúri magáambaditi, dagádaga lerérun lun, ába jamúriajan lúma lun líchuguni lújabu luágu lun lareídaguagüdüni. ³³ Ába ladíñurun Jesúsu ñígiñe láu jaweí gürígia, ába ládaruni bián lirájüñü lújabu larígeirugun, ába lásuerun, ába lájurudunun liñéñe láu arúrei. ³⁴ Ába laríjin siélun, ába lawáragun, ába laríñagun.

—¡Efata! —míni lan líra. ¡Junrénba!

³⁵ Ába lánjunrenchun larígeirugu magáambaditi ligía, ába tánjingichun liñéñe lun ladímurejan buídu. ³⁶ Ába

laríñagun Jesúsu joun lun mabájüdagun jamáni ni ca un, létima laríñagun joun lun mabájüdagun jamáni, ligíatima jabájüdaguni. ³⁷ Ábatí buri laweíridun janígi sarágu, ába jaríñagun.

—Adúga lumúti sun cátei buídu, darí lun lagáambagüdüniña magáambaditiña, adímuregüda láña maríñagaditiña.

8

Leíggüdüñ Jesúsu gádürü mílu gürígia

(Mt 15.32-39)

¹ Lídan dan ligía, ábaya jóúndaragun sarágu gürígia áni úati ni cáta jáma lun jeígin. Ába lagúarun Jesúsu joun láni disípulugu, ába laríñagun joun.

² —Gudémetiña gürígia ja nun ladúga úrüwa wéyu jáu núma ya áni úaali ni cáta jáma lun jeígin. ³ Ánjaña nou-naja águyu meíginga, ladágaruba falálaü jawágu úmada, ladúga añájein jádaangiñe, díseti ñígiñe lumúti jayábin.

⁴ Ába jóúnabuni láni disípulugu.

—¿Ída lubáti jeíggüdüniwa ya lídan fulásu le mageírawaguti?

⁵ Ába lálügüdüniña Jesúsu.

—¿Átiriñoun fein júma?

Ába jaríñagun lun.

—Sédü.

⁶ Ába lañúuragüdüniña gürígia múarugu, ába lanúgü-nun sédü fein tugúya lújaburugu, ába líchugun eteíngiruni lun Búngiu. Ába lagúbachagunun, ába lamúrusujanun, ába líchugunun joun láni disípulugu, ába jafánreinjanun jádan gürígia jagía. ⁷ Ñíñanu gíñe átiri jarájüñü údu-raü jáma, ába líchugun eteíngiruni jawágu, ába lafánreiragüdüniña. ⁸ Jóútiña sun jagía químule, buíngüdagíña

sédü faníñe táu tífe to ígiraguboun. ⁹ Yaráfañanu joun gádürü mílu wügúriña. Ába loúnajaniña Jesúsu águyu, ¹⁰ ába ládinun tídoun ugúnein jáma láni disípulugu, ába jóúdin Dalmanutoún.

Jamúriajan fariséogu miláguru lúma Jesúsu
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Ába jayábin fariséogu, ába jagúmeserun asígeneja lúma Jesúsu. Lúnti jaríjin lábun, ába jamúriajan lun larúfudun ában miláguru joun, siélugiñe. ¹² Ába lawáragun Jesúsu weíri, ába laríñagun.

—¿Cásan uágu jamúriaja güriña ja lánina dan le ában miláguru? Ninárün jáu luágu marúfudúnbei lan miláguru jun.

¹³ Ába lígiruniña Jesúsu, ábaya ládinun tídoun ugúnein, ába lídin loubáfurugun dúna.

Jarúfudajan fariséogu quei ísi
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Bulíei jamútiti disípulugu janúgün eígini, ában rügúñoun fein jáma tídan ugúnein. ¹⁵ Ába lewéridiruniña Jesúsu, laríñaga joun.

—Toúnigi jumátia lueí jísite fariséogu lúma lísite Heródes.

¹⁶ Ába jaríñagun disípulugu jádaangua.

—Ladúgatia meígan wamá fein laríñagubei ítara.

¹⁷ Ába lasúbudiruni Jesúsu jarítangun, ába laríñagun joun.

—¿Ca uágu jaríñaga luágu meígan jumá fein? ¿Úg-ili gunfaráanda jumá, meféen jugúya? ¿Ítara lidére jichúgü? ¹⁸ ¿Maríjintün láu jágu, magáambun jugúya láu

jarígeirugu? ¿Marítangun jumáali? ¹⁹ Dan le nafánreinjanbarun seíngü fein jádan seíngü mílu wügúriña, ¿átiriñoun faníñe táu tífe jabúdun?

Ába jaríñangun.

—Dúusu.

²⁰—Ángi dan le nafánreinjanun sédü fein jádan gádürü mílu, ¿átiriñeingi faníñe buin jabúdun?

Ába jaríñangun.

—Sédü.

²¹ Ába laríñangun joun.

—¿Úagili gunfaráanda jumá luágu máma lan tuágu fein nadímureja?

Lareídagugüdün Jesúsu ában maríjinti Betsáida

²² Lárigiñe, ába jachúlürün Betsáidoun, ába lanügúniwa ában maríjinti lun Jesúsu, ába jayúmurangun lun lun lagúurun luágu. ²³ Ítara líña lárügüdüni Jesúsu maríjinti ligía, ába lanügüni bougudín lueí fulásu ligía. Ába lájurudangun arúrei luágu lágu, ába líchuguni lújabu luágu, ába lálügüdüni ánjein gayáaraaü lubeí laríjin. ²⁴ Ába laríjin, ába laríñangun.

—Aríja numútiña wügúriña, naríjiniña quei tídibu wéwe, eíbugeina.

²⁵ Ábaya líchuguni Jesúsu lújabu luágu lágu, ába laríjin gürígia ligía láu goúnigi, ába lareídagun, ába laríjini sun cátei furáangu. ²⁶ Ába loúnajani Jesúsu águyu, aríñageina lun.

—Mebélurabátia ubúrugun, maríñangunbeíme lun ni ában ñi.

Laríñaguni Pédro luágu Jesúsu lan Crístubei
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Lárigiñe, ába lídin Jesúsu jáu láni disípulugu lídoun buri lirájüñü fulásu le geyéguabei láu ubúrugú Cesaréa le Filípo. Úmada, ába lálügüdüniña láni disípulugu, laríñaga joun.

—¿Cátanasan jaríñagun güriña?

²⁸ Ába jóunabun.

—Añájein aríñagutiña luágu Juan lan le abásteragüda-jabei lan amúrü, jíbiri aríñaga proféta Elías ban, añájeingua aríñagutiña luágu ámu lan proféta amúrü.

²⁹ Ába laríñagun.

—Ánti jugúya, ¿cátanati lídan jarítangun?

Ába laríñagun Pédro lun.

—Amúrü Crístubei, le loúnajabei Búngiu lun lasál-baruniña güriña lídaangiñe jafígoun.

³⁰ Ába laríñagun Jesúsu joun lun maríñagun jamáni lun ni ában.

Ladímurejan Jesúsu luágu loúnwen

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ába lagúmeserun Jesúsu, le Wügúri Garaúwarügüti, arúfudaja joun luágu lúnti lan lasúfurirun sarágu, luágu weírubei lan jíchugun wügúriña weírigutiña lídan jafíñen jurú mebéreseni láu, ítara lúba gíñe jóuseruni jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés. Aríñagati joun luágu láfarúaba lan jilágubei, áni lásaaruba lan lídaangiñe ouweni lúnya labágaridun luágu lúrwun wéyu. ³² Furáanguti laríñaguni le joun. Ábati lanúgüni Pédro Jesúsu nígiñe, ába lagúmeserun adeínja lun. ³³ Ába lagáragun Jesúsu, ába laríjin jawágun láni disípulugu, ába lébechuni Pédro, ába laríñagun lun.

—¡Díseba nueí, Máfia! Bugúya, masáminaruntibu quei Búngiu, basáminarun quei wügúriña.

³⁴ Ábati lagúarun Jesúsu joun lání disípulugu jáma jíbiri gürígia lun jayárafadun lun, ába laríñagun joun.

—Le busénti lafálarunina, buléileí cáteiñein lan, awándaleí sun luwúyeri asúfuriruni le lúnbei liábin lun nueígiñe queísi lanúgüni ában wügúri lugúruwan, falálana. ³⁵ Ladúga le abúseeruti leséfuragun lúngua ya ubouágu leféridirubei ibágari le magúmuchaditi, ánjeinti le ánjabei leféridiruni libágari ya ubouágu nueígiñe, libíjubei ibágari le magúmuchaditi siélu. ³⁶ ¿Cági ju lan lun gürígia lagáñeiruni sun le lánina ubou, leféridireime lubára siélu? ³⁷ Úati ni cáta lánina ubou le áuti gayára lan lagáñijan gürígia lubára siélu. ³⁸ Le anúgüti busíganu nuágu lúma luágu nerérun jagíbugiñe gürígia múaraantiña áni gafígountiña ja, nanúgüba gíñe busíganu láu, áu le Wügúri Garaúwarügüti, dánme le niábin siéluigiñe láu luweírigun Núguchi, geyégu jáu ánjeligu ja sándubaña.

9

¹ Aríñagati gíñe Jesúsu joun.

—Nínárün jáu, luágu añájein lan jádaangiñe ja yábaña guetó, moúnwenbaña darí jaríjini lachúlürün larúeijan Búngiu láu ubáfu.

*Lámuñedagun larijín Jesúsu
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Sísi wéyu lárigiñe, ába lanúgüni Jesúsu Pédro, Jacóbo, lúma Juan, ába lídin jáu luágu ában wúbü íñuti le ñí lumuti gayára lan jábugua jamá, ába lámuñedagun larijín ñi jagíbugiñe. ³ Ába támiridun lanáangun jarú quei jeméreedu, weíríti tíjarun chülú lúmoun úa jamá ni gürígia ubouágu gayáraati jachífun gamísa lun tájarudun

ítara. ⁴ Ába jaríjini Elías lúma Moisés ayánuja lúma Jesúsu, ⁵ ába lariñagun Pédro lun Jesúsu.

—Maésturu, ¡lídán dan awánja lan ya! Adúga wamá úrúwa dibásein, ában bun, ában lun Moisés, ában lun Elías.

⁶ Lariñagubaalin líra ladúga janúfude disípulugu, áni ibídiñeti lun Pédro ca lan lariñagubei. ⁷ Ába larárirun ában juánriñu le ñíjin jabeí, ába ladáuragun jáu, ába lagaambúniwa ában umálali lídaangiñe juánriñu ligía le aríñagubei.

—Niján Niraú le jínsiñebei nun, jeíba láu le lubeíbei.

⁸ Lídan óra ligía, dan le jaríjin geyégu ñi, maríjinjaña ámu ñi lueídügüya Jesúsu.

⁹ Dan le arárireina jamá lueígiñe wúbü, ába léredun Jesúsu jawágu lun mabájüdagun jamáni le jaríjibeí lun ni ában daríme saráali lídaangiñe óuweni lúnya labágaridun, ligía le Wügúri Garaúwarügüti. ¹⁰ Ligía jareídunbalin jádaangua, álügüdajárügütiña jámagua cátei lán funa ásaarunibeí lídaangiñe óuweni. ¹¹ Ábati jálügüdüni Jesúsu.

—¿Cásan uágu jaríñaga arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu lúnti lan liábin Elías furúmiñe lubáragiñe liábin le Crístubei?

¹² Ába loúnabuniña.

—Inárüni le jaríñagubei luágu Elíasba lan ñúbin furúmiñe áni laráanserubei lan sun cátei. ¿Cági taríñagubei Lerérun Búngiu nuágu, áu le Wügúri Garaúwarügüti? Aríñagatu luágu nasúfuriruba lan sarágu áni mabájüdúnbadina lan. ¹³ Naríñajare jun luágu ñúbinjali lan Elías, ába jadúgüni gürígia sun le jabúseerunbei láu, quei taríñaguni Lerérun Búngiu luágu ítara lúba lan lasúseredun lun.

Lareídaguagüdüin Jesúsu ában irájü gawáguti espíritu wuríbatí

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Lárigiñe, ába jagíribudun le ñíjin jabeí jíbiri disípulugu, ába jaríjin sarágu gürígia geyégu jáu. Níñanu gíñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés asígeneja jáma. ¹⁵ Dan le jaríjinbalin Jesúsu, ába laweíridun janígi láu jaríjini ñi, ába jeíbaagun abúsura lun. ¹⁶ Ábati lálügüdüniña, laríñaga joun.

—¿Ca uágu jasígeneja jáma?

¹⁷ Ába loúnabun ában jádaangiñe ja ñíbaña, ába laríñagun.

—Maésturu, niján niraú nanúgün bun, níjein ában espíritu wuríbatí luágu, merérunjali ladúga. ¹⁸ Ní lumuti lárügüdei espíritu wuríbatí ligía, lájuchuruni múarugun, ába láfurijan jacútaü liyúmulugugiñe, ába lacúnrinjan lári. Ledébiliduñati ítara. Amúriajaadina jáma báni disípulugu lun jaságaruni espíritu wuríbatí le lueí, siñá jamuti.

¹⁹ Ába loúnabun Jesúsu, ába laríñagun.

—¿Gürígia mafíñeraditiña! ¿Átiribeísan dan lun neréderuni júma lubá gayára lan jafíñerun nuágu? ¿Ídame lagúmucha mafíñeni le jídaanbei? Barújumei irájü ligía ñájoun.

²⁰ Ába janúgüni lun. Dan le laríjinbalin espíritu wuríbatí ligía Jesúsu, ába louwejugüdüni irájü ligía, ába leíguadun múarugun, ába lagárabajan, ába láfurijan jacútaü liyúmulugugiñe. ²¹ Ába lálügüdüni Jesúsu lúguchi, ába laríñagun lun.

—¿Átiri dan lueígiñe ítara lan?

Ába laríñagun lúguchi.

—Lúmagiñe ñúraügili. ²² Gíbeeli weíyaasu lájuchuruni espíritu wuríbatí ligía wáturugun o dúnarugun lan lún yebe láfaruni jilágubei. Ánjein lubefti njein lubeí gayára bumúti adúga, gudéme wamá bun, íderagua báwa.

²³ Ába laríñagun Jesúsu lun.

—¿Ca uágu bariñaga ítara? Inárüni luágu gayára lan nadúgüni. Sun cátei gayáraati lun le affínebei.

²⁴ Ába lagúaragun lúguchi irájü ligía.

—¡Affíñetina, íderagua bána lúntima nafíñerun!

²⁵ Dan le laríjinbei Jesúsu luágu furésetimájali lan jagíbedun güriá, ába ladeínjan lun espíritu wuríbatí ligía, ába laríñagun.

—Espíritu magáambaditi, maríñagadi, aríñagatina bun lun báfuridun, ígirabeí irájü le áni mebéluradügüyabá lídoun.

²⁶ Ába lagúaragun espíritu, ábaya louwejagüdüni irájü ligía, ába láfuridun, ába leréderun irájü ligía camá jiláali. Sarágu jáña aríñagutiña luágu jilá lan. ²⁷ Ába lárügüdüni Jesúsu lueígiñe lújabu, ába liñuraguni, ába laráramun.

²⁸ Ábati lebélorun Jesúsu múnadoun, ába jálügüdüni láni disípulugu dan le jábuguarügaña lúma, ába jaríñagun lun.

—¿Cásan uágu siñá wabalin espíritu wuríbatí ligía asá-gara?

²⁹ Ába laríñagun joun.

—Ladúga líbe espíritu le, láu rügüñein ayúmraguni lun Búngiu lúma ayúnaruni gayára lan láfuridun.

Ladímurejaanya Jesúsu luágu louñwen

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Dan le jóudin ñígiñe, ába jáségürün Galiléagiñe, ³¹ mabúseeruntiti Jesúsu lun lasúbudirúniwa jalíñañein lan ladúga larúfudajaña lan joun láni disípulugu,

aríñageina ligía luágu ledéregerúaba lan, ligía le Wügúri Garaúwarügüti, jájaburugun wügúriña wuríbatíña áni jáfarubei lan jilágubei, ábame lásaarun lídaangiñe ouweni luágu lúruwan wéyu lúnya labágaridun. ³² Úati gunfaráanda jamáni le laríñagubei joun, áni janúfudetiña lun jálügüdüni.

¿Cátima weírigubei?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Ába jachúlürün ubúruyu Capernaúm, múnada, ába lálügüdüniña Jesúsu.

—¿Cásan buga uágu jadímureja le eíbugeina jumá?

³⁴ Ába jeréderun maníñu ladúga úmada adímurejeina jañá buga luágu ca lan jádaangiñe weírigutimaabei.

³⁵ Ábati lañúurun Jesúsu, ába lagúarun joun dúusugubei disípulugu lubádu, ába laríñagun joun.

—Le abúsueruti ligía lan furúmiñeti, lúnti agúmujoúni lan jádan súnugubei, lun gíñe lesériwidun joun súnugubei.

³⁶ Ába lanúgün ában irájü, ába líchuguni jamídaangua, ába lanúgüni lújaburugu, ába laríñagun joun.

³⁷ —Gürígia le erésibiruti ában irájü quei le lídan níri, resíbi lumútina, áni máma rügúñein áu lerésibira, resíbi lumúti gíñe Núguchi le ounajabalina.

Le mámabei wágani, wámagiñeñein

(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Ába laríñagun Juan lun.

—Maésturu, aríjatiwa ában wügúri aságajati espíritugu wuríbatíña lídan bíri, quei máma lan wámañein, ába wawéridiruni lun madúgündügüya láani.

³⁹ Ába laríñagun Jesúsu.

—Mawéridira jumeí, ladúga úati ni ában le adúgüti miláguru lídan níri lun ladímurejan wuríba nuágu. ⁴⁰ Le mámabei wágani, wámagiñeñein. ⁴¹ Ninárün jáu luágu furúmieguarügü lan le íchuguti ában wéru dúna jun lídan níri ladúga láni jumá Crístu, libíjuba afáyeiruajau buíti.

Góunigi lueí leíguadúniwa lídoun figóu

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² ‘Furúmieguarügü le affígonügüdüti ában jádaangiñe ja isérigiñabaña lídan jafíñen nuágu, buítimaati jamúga lun lun lágurúniwa baránajóun láu ában oúnwenbun dúbü le amúligülei güráñu luágu ligíina sügú láu ladúgüni cátei líra. ⁴³ Ánjabu laffígonügüda bújabu guánarü, buítimaati jamúga lun báchuguni, ladúga buítimaati jamúga bídin siélun láurügü ában újabu sügú láu jamúga badarún láu biángubei bújabu máfiougatin, ⁴⁴ ní lubei moúnwen jamá jéweraü ja eígibalin jágubu jiláaña, méñeguchadi wátu. ⁴⁵ Ánjabu gíñe laffígonügüda bugúdi guánarü, buítimaati jamúga gíñe lun báchuguni, ladúga buítimaati jamúga bebélurun siélun láu ában ugúdi sügú láu badarún máfiougatin láu biángubei bugúdi, ⁴⁶ le ní lubei moúnwen jamá jéweraü, méñeguchadi ligía wátu. ⁴⁷ Ánjabu gíñe laffígonügüda bágu, buítimaati lun baságaruni, ladúga buítimaati jamúga bebélurun lídoun larúeijan Búngiu láu ában águu sügú láu jamúga badarún máfiougatin láu biángubei bágu, ⁴⁸ le ní lubei moúnwen jamá jéweraü, méñeguchadi ligía wátu.

⁴⁹ ‘Sun gürígia ja lánigubaña Búngiu, jouchúaba quei lau wátu geméti jawágu lun jarúmadagüdúniwa, queísigubeirügü líchugúniwa sálu luágu cátei adágaragüdúwati lun Búngiu, arúfuda lámuga luágu jarúma lan, buídu ligía lun lareidúniwa. ⁵⁰ Buíti sálu,

ánjein leféridira lubásuan, ¿cábagi un ju lan? Ítara líña lubeíti, awánda jumeí sun ouchúni lubá jarúmadun ligíbugiñe Búngiu, lídan jumá úraguni júmagua.

10

Larúfudajan Jesúsu luágu ígiraguni

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Ába láfuridun Jesúsu Capernaúmgiñe, ába lídin louúbawagun Judéa luma luágun oúbaü le ñígiñe lubeí láfuacha wéyu libíti dúna le Jordán. Ábaya jóundaragun gürígia le ñí lubei, ábaya larúfudajan joun queñaja ligáburi. ² Ábati jayábin jádaangiñe fariséogu luágun Jesúsu áluga járügüdüni tídan jasá daran láu jálügüdüni ánjein maríban lubeí lun lafánreinragun wügüri túma lúmari. ³ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—¿Cá mejagi laríñagubei Moisés jun?

⁴ Ába jaríñagun lun.

—Aríñagati Moisés luágu gayára lan tíchugúniwa gárada lánina ígiraguni tun úmari.

⁵ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Líchugunbaalin Moisés gumádi líra jun ladúga tidére janígi. ⁶ Ánjein méja, dan le ladügünbalin Búngiu sun cátei, “adúga lumútiña wügüri túma wúri”. ⁷ “Ligía lígirubei lubeí wügüri lúguchi túma lúguchu lun laganóuniwa túma lúmari, ⁸ ábame jeréderun quei ábanrügü.” Mámána lubeíti biáma, ábanrügaaña. ⁹ Ligía moún lubei lafánreinraguni wügüri le ladúnraguagüdübei Búngiu.

¹⁰ Dan le múnada jamá, ábaya jálügüdüni disípulugu luágu cátei le, ¹¹ ába laríñagun Jesúsu joun.

—Le ígiritu lúmari, ába lagámaridun ámu, ladúgüña adultériu. ¹² Ánjein gíñe tígira wúri túmari, ába tagámaridun ámu, tadúgüña gíñe adultériu.

Labíniruniña Jesúsu irájüñü

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Ába janáajan gürígia irájüñü lun Jesúsu lun lagúurun jawágu, ába jagúmeserun disípulugu adeínja joun ja anáajabaliña. ¹⁴ Dan le laríjini Jesúsu, magúndaati láu, ába laríñagun joun.

—Ígira jumá lun jayábin irájüñü núnoun, mamájara jumá, ladúga ja jarúmabaña affíñe quei irájüñü, jagía lílanabaña larúeijan Búngiu. ¹⁵ Ninárün jáu luágu le lan marúfudunti ában igáburi únabugubuti queísi ában irájü, siñábei lebélorun lídoun larúeijan Búngiu.

¹⁶ Ába lanúgüniña lújaburugu, ába labíniruniña láu lújabu jawágu.

Ladímurejan ában rísiti lúma Jesúsu

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Dan le lasígirunbalin Jesúsu luweíyasun, ába liábin ában wügúri eíbaagueina lubároun, ába lájuduragun ligíbugíñe, ába lálügüdüni ítara.

—Maésturu buíti, ¿cásan cátei buíti lúnbei nadúgüni lun nibíjini ibágari le magúmuchaditi?

¹⁸ Ába laríñagun Jesúsu lun.

—¿Ca uágu baríñaga nun “buíti”? Ában rügüñein buíti, Búngiu. ¹⁹ Subúditi gumádi bun. “Maganouábá túma ában gámaritu ámu, máfarajabá, míwerujabá, madímurejabá iyéeni luágu ni ában, mayéeda báña gürígia, inébe jamá bagúbürigu bun.”

²⁰ Ába laríñagun wügúri ligía.

—Maésturu, gúnfulitina láu sun le lúmagiñe ñúraügid-ina.

²¹ Ába laríaguni Jesúsu láu ínsiñeni, ába laríñagun lun.

—Ában cátei mégeibei lun badúgüni. beíba, alúgurabeí sun le búmabei, ábame bíchuguni lebégi joun gudémetiña, ábame bibíjin írisini siélu. Ábame bagíribudun, ábame bafálarunina.

²² Dan le lagáambunbalin gürígia le cátei le, ába líruda-gun, ába lídin láu íruni ladúga rísiti buídu. ²³ Ába laríjin Jesúsu geyégu jawágun súngubei, ába laríñagun joun láni disípulugu.

—¡Jénreenguti lun jebélurun rísitiña lídoun larúeijan Búngiu!

²⁴ Ába laweíridun janígi disípulugu láu le laríñagubei, ábaya laríñagun joun.

—Nirájüñü, jénreenguti lun jebélurun ja íchubalin jafíñen luágu jarísin lídoun larúeijan Búngiu!

²⁵ Méreenguntimaati lun ában caméyu lun lásügürün lídaangiñe lujúyun ában agúsa sügú láu lebélorun ában rísiti lídoun larúeijan Búngiu.

²⁶ Dan jagáambunbalin cátei le, ába laweíridun janígi, ába jálügüdagun jámagua.

—¿Cáteiti gayáraabei lasálbarun?

²⁷ Ába laríaguniña Jesúsu, ába laríñagun joun.

—Siñáti jasálbaragun gürígia jóungua, ánjein Búngiu, gayáraati, ladúga úati ni cáta siñáti lun Búngiu.

²⁸ Ábati laríñagun Pédro.

—Wabúreme, wagía, ígira wamáalitia sún meja le wámabei lun wafálarunibu.

²⁹ Ába laríñagun Jesúsu.

—Nínárün jáu luágu furúmieguarügü lan le ígirutu lúban, o lamúlenu, o líbugañanu, o lítunu, o lúguchi, o

lúguchu, o lirájüñü, o lufúlasun nueígiñe o lueígiñe lan ugánu le lánina asálbaruni, ³⁰ lerésibiruba san weíyaasu sügú láu guetó lídan uboú le. múna, amúlenu, íbugañanu, ítunu, úguchurunu, isáanigu, lúma fulásu, láu sun leíbaa-jóuniwa, resíbi ligíame íbágari magúmuchaditi siélu. ³¹ Sarágu jáña ja furúmiñetiñábaña guetó, jagíaba agúmu-jóuni yágüta siélu, áni sarágu ja agúmujóunibaña, jagíaba furúmiñetiña.

Ladímurejaanya Jesúsu luágu louñwen

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Luáguñanu úma lun Jerusaléoun, Jesúsu jabá jabá láni disípulugu, láuñanu luweírin anígi, áni jíbiri gürígia ja afálarubaliña, láuñanu anúfudei. Ábayati ladíñurun Jesúsu jáu láni dúusu disípulugu jaweí jíbiri gürígia, ába lagúmeserun aríñagei le lúnbei lasúseredun lun joun. ³³ Ába laríñagun joun.

—Quei lubeí jaríjini, luáguñadiwa úma lun Jerusaléoun, le ñíba lubeí nedéregerúa, áu le Wügúri Garaúwarügüti, joun jábutigu jafádirigun juríu lúma joun arúfudajatiña lilúrudun Moisés, ja lúnbaña jasiádirunina lun nouñwen.

³⁴ Ábame jedéregerunina joun ja mámabaña juríu lun jéjerajan náu, jabeíchubadina, jásueregubadina, ábame jáfarunina jilágubei, luágume lúruwan wéyu, ábame násaarun lídaangiñe ouweni lúnya nabágaridun.

Jamúriajan Jacóbo lúma Juan ában fuleísei

(Mt 20.20-28)

³⁵ Ábati jayábin Jacóbo lúma Juan, ja lirájüñü Zebedéo, ába jaríñagun lun Jesúsu.

—Maésturu, buséntiwa lun badúgün ában fuleísei woun.

³⁶ Ábati laríñagun joun.

—¿Cági jabúseerubei lun nadúgün jun?

³⁷ Ába laríñagun lun.

—Lun dánme lan barúeijan láu sun buweírigun, lun bañúuragüdüníwa, ában lueígiñe boúnwenren, ában lueígiñe bubaúna.

³⁸ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Íbídiñeti jun ca lan jamúriajabei. ¿Gayáraabei jawánduni luweírin igárigu le lúnbei nawánduni, gayára ligíame júaradun núma lídan nasúfurirun?

³⁹ Ába jóúnabun.

—Gayára wabeí.

Ába laríñagun joun.

—Lúnti jawánduni igárigu le lúnbei nawánduni, úara jugúyame núma lídan nasúfurirun, ⁴⁰ ánjein lun jañúurun ában lueígiñe noúnwenren, ában lueígiñe nubaúna, máma áu lúnbei níchuguni, líchugúba joun ja ubáabaña laráanserei Búngiu.

⁴¹ Dan le jagáambunbalin ja jíbiri dísi disípulugu, ába jagáñidun lúma Jacóbo láu Juan. ⁴² Ába lagúarun Jesúsu joun súnqubei lubádun, ába laríñagun joun.

—Quei jasúbudirun, ja agúmadijabaña jádan ja mámabaña juríu, arúfudaguatiña jóungua camá jamuga jabúriña lílana fulásu ligía, játi weínamubaña jádan, arúfuda jamúti jabáfu. ⁴³ Ánjein jídan, máma lúba, le abúseeruti lun weíri lan jídan, lúnti lesériwiduniña jíbiri. ⁴⁴ Furúmiegurügü jídaangiñe le abúseeruti lun ligíaba lan furúmiñeti, lúnti idámuni lan joun jíbiri, ⁴⁵ ítara quei máma lan níabiña, áu le Wügúri Garaúwarügüti, lun nesériwidúniwa, níabiña lun nesériwidun lúma lun níchuguni nibágari lebégime jasálbarun sarágu gürígia.

*Lareídaguagüdüni Jesúsu Bartiméo, le maríjinbei
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Ábati jachúlürün Jericó. Dan le áfurideina lan Jesúsu lídaangiñe fulásu ligía jáu láni disípulugu jáma sarágu gürígia, ñíñein ában maríjinti gíríti Bartiméo, liraú Timéo, ñnun láru úma amúriaja seínsu. ⁴⁷ Dan le lagáambunbei luágu yaráfaali lan Jesúsu le Nazarétna, ába lagúmeserun maríjinti ligía agúaraja.

—¡Jesúsu, ladúgawagun Davíd, gudémená bun!

⁴⁸ Sarágu jáña adeínjatiña lun lun lámanichun, ligíatima lagúaragun.

—¡Ladúgawagun Davíd, gudémená bun!

⁴⁹ Ába leréderagun Jesúsu, ába laríñagun.

—Wájuma lun lun liábin nun.

Ába jagúarun lun maríjinti ligía, ába jaríñagun lun.

—Ragúba gurásu, sarába, lagúajaña bun.

⁵⁰ Ába lachúürunun labíte, ába ladúgün ában chubaú, ába layárafadun lun Jesúsu. ⁵¹ Ába lálügüdüni Jesúsu.

—¿Ca babúseerubei nadúgün bun?

Ába loúnabun maríjinti ligía.

—Maésturu, buséntina naríjin.

⁵² Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Gayáraati bídin, areídaguaadibu ladúga affíneedibu nuágu.

Lídan óra ligía, ába gayára lan laríjin maríjinti ligía, ába lídin lárigi Jesúsu.

11

Lebélorun Jesúsu Jerusaléoun

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Dan le yaráfaaña lubeí lun Jerusalén, ába jachúlürün ligíbugiñe fulásu buri le Betfajé lúma Betánia, le únabubei

libíti wúbü le Olívos, ába laríñagun Jesúsu joun biáma jádaangiñe láni disípulugu.

²—Jeíba lídan liraúraü fulásu le wagíbugiñebei, dánme le jachúlürün ñi, jadáriruba ában burígü güráñu le maweinjoúngili ni ában weíyaasu. Jafáragadeíme, ábame janúgüni ñájoun. ³ Ánjaün álügüdúwa ca lan uágu jadúgei le, jaríñagame lun luágu busén láni Jesúsu, luágu láguyugüdübei lan furése.

⁴ Ába jóúdin, ába jadáriruni burígü ligía güráñu lubádu ában béna, bougudi lídan úma, ába jafáragaduni. ⁵ Ába jaríñagun jádaangiñe ja ñíbaña úmadarugu joun.

—¿Ca jadúgübei? ¿Cáme jafáragadei burígü le?

⁶ Ába jóunabuniña quei laríñaguni Jesúsu joun, ába jígiruniña lun jóúdin láu. ⁷ Ába janúgüni burígü lun Jesúsu, ába jíchugunun jabíte luágu burígü ligía, ába laweínruni Jesúsu. ⁸ Sarágu jáña átulerutu jabíte luágu úma, jíbiri, ába jánchajuan tilímun wéwe, ába jachágajani luágu úma lubá lásügürün Jesúsu ligíbuagugiñe.

⁹ Ja ubáraübaña jáma ja árigibaña, ába jagúmeserun agúaraja.

¡Glória! ¡Biníwati wügúri le ñúbinbei lídan líri Wabúreme Búngiu!

¹⁰ Biníwati arúeijani le ñúbinbei, le lúnbei ítara lan queísi meja larúeijan wáguchi Davíd.

¡Uweiriguni lun Búngiu lídan líñun-ágei siélu!

¹¹ Lárigiñe, ába lebélorun Jesúsu Jerusaléoun, belú ligía témpulurugun, lárigiñe laríjini sun cátei, ába lídin Betánia jáu dúusu disípulugu ladúga dárüjali lan.

*Líñaraguni Jesúsu tídi bu ígo to mínboun
(Mt 21.18-19)*

¹² Larúgan, dan le jáfuridunbei Betániagiñe, ába lálámachun Jesúsu. ¹³ Dísegiñe, ába laríjin ában tídibu ígo gabánatu. Ába lídin aríja ánjein gin tubeí, ubánaü rügüñein ladárira tuágu ladúga mámagili lan tidáani ígo.

¹⁴ Ábati laríñagun Jesúsu lun tídibu ígo ligía.

—Magíindadügüyabá.

Ába jagáambuni láni disípulugu.

Larúmadagüdünnun Jesúsu témpulu
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Lárigiñe, ába jachúlürün Jerusaléoun, ába lebélorun Jesúsu témpulurugun, ába laságajaniña ja alúgurajabaña jáma ja agáñijabaña ñi. Ába lagárabajani jadábulan ja asáansijabaña seínsu joun güriquia lúma jála ja alúgurajabaña únjun. ¹⁶ Mígirun lumútu témpulu lun úmame.

¹⁷ Ába laríñagun lídan larúfudajan joun.

—Laríñajare Búngiu tídan líburu to Lerérun. “Núban, fulásu le ñi lubei gayára lan jayúmragun sun güriquia nun, ánjein jugúya, barú jumaaru quei jában jíwerutiña.”

¹⁸ Ába jagáambun jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu le laríñagubei, ába jagúmeserun áluaja ída lúba lan jáfaruni jilágubei, ladúga janúfudetiña lueí, quei sun lan güriquia weíriri janígi luágu le larúfudajabei. ¹⁹ Dan le lagúñedunbei, ába láfuridun Jesúsu fulásurugugiñe.

Tídibu ígo to ásaurüboun
(Mt 21.20-22)

²⁰ Larúgan bináafin, sügúti Jesúsu jáma láni dúusu disípulugu lueígiñe méme úma ligía, ába jaríjinun tídibu ígo saúja lúmagiñe tlagüle. ²¹ Ába laríttaguni Pédro, ába laríñagun lun Jesúsu.

—Maésturu, jaríjabá tun tídibu ígo to bíñaraguboun gúñaarü, saúja!

²² Ába laríñagun Jesúsu joun súngubei.

—Affíne jumá luágu Búngiu. ²³ Ninárün jáu luágu furúmieguarügü lan le aríñaguti lun wúbü le. “Gidába yágiñe, dabúba baránajoun”, ánjein úa lubeí liloúguan affíneni tídan lanígi áni affíne ligía luágu lagúnfuliruba lan le laríñagubei, ítara lúba. ²⁴ Ligía naríñagunbei jun luágu sun lan le jamúriajan lúma Búngiu, ánjein affíne jubeí luágu resíbi jumáli lan, ítara lúba. ²⁵ Dan le jayúmuraguña lan lun Búngiu, ánjein níjein lubeí ladúga ában gürígia jun le mísiñeti jun, ferúduna jumeí lun gíñe ferúduna lánün Jóguchi Búngiu le siélubei. ²⁶ Ánjein úa ferúduna jumá, úabei gíñe ferúduna láani Jóguchi Búngiu le siélubei jifígoun.

Lugúmadin Jesúsu

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ába jagríbudun Jerusaléoun. Dan le eíbugeina lubeí Jesúsu témpulurugu, ába jayábin jábutigu fádirigu, arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña ja weírigutiña lídan jaffínen juríu, ²⁸ ába jálügüdüni.

—¿Cáteisán biríchabei lun bádaragun búngua lídoun cátei le tánina témpulu? ¿Ca íchugubalin ubáfu le bun?

²⁹ Ába loúnabuniña Jesúsu, aríñageina ligía joun.

—Nálügüdaadün gíñe ában cátei, ánjana jóunaba, naríñagubei jun ca lan áu gumádi nadúgei buri cátei le. ³⁰ ¿Ca óunajabalin Juan abásteragüdaja? ¿Búngiu, ódi wügúriña?

³¹ Ába jagúmeserun adímureja jámagua, ába jaríñagun.

—Ánjawa aríñaga luágu Búngiu lan oúnajabalin, laríñaguba woun ca lan uágu mafínerun wabeí lun Juan.

³² ¿Ódi waríñaguba funági luágu jóunajan lan wügúriña?

Lun jamúga jóunabun ítara, janúfudetiña jaweí güriña, ladúga subúdi jamáni sun güriña luágu proféta lán Juan.

³³ Ábati jaríñagun lun Jesúsu.

—Ibídiñeti woun.

Ábati gíñe laríñagun Jesúsu.

—Maríñagun nubeí gíñe jun ca lan áu gumádi nadúgei cátei le.

12

Jémpulu jawáguti ñadágimeintiña wuríbatíña

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Ábati lagúmeserun Jesúsu adímureja joun güriña ja ñíbaña láu jémpulu, ába laríñagun joun.

—Ñíñein meja ában wügúri, ábunaguti tídibu beíbei lufúlasunrugu. Ába ladúgün baríeru láu, adúga ligía ában ágei lun laríbichawagún tíra beíbei lídoun lúma ában wáyelesi lun gayára lan loúnigiruni sun cátei.

Ába lájayajani lichári joun ñadágimeintiña, ába lídin adúga weíyaasu. ² Dan le lachúlürünbei dan lun alúbajani, ába loúnajan ában lumúsun amúriajei lufánran jámagiñe ñadágimeintiña. ³ Ábarüga járügüdüni músu ligía, ába jabúleiseiruni, ába jóunajani lárigoún, míchutiña ni cáta lun. ⁴ Ábaya loúnajan labúreme ichári ábanya músu, ába jíchaagun dúbü luágu, bougua jameí lábulugu, anába. ⁵ Ábaya loúnajan labúreme ichári ábanya, ába jáfaruni jilágubei. Lárigiñe, ába loúnajan sarágu, ában lárigi ában, buleísei jamáña jíbiri, áfaragua jíbiri jilágubei.

⁶ Níjeinguati ában lun loúnajani, ában liraú jínsiñeti lun buídu, lagúmujoún óra ába loúnajani, ába larítangun

luágu inébebei lan joun ladúga liraú lan. ⁷ Ába jaríñagun ñadágimeintiña jámagua. “Niján le lúnbei libíjini alágan, wáfaraali jilágubei, wagía lámuga labúriña sun cátei.”
⁸ Ábati járügüdüni, ába jáfaruni jilágubei, ába jaságaruni lúgubu lídaangiñe fulásu ligía.

⁹ Ábati lálügüdajan Jesúsu.

—¿Cábati ladúga labúreme ichári? Liábinme, ábame láfaraguniña ñadágimeintiña jilágubei, ábame líchuguni ichári joun ámu.

¹⁰ ¿Malíjan jumágilisan le taríñagubei Lerérun Búngiu nuágu? Taríñajare.

Lé meja dúbü le mabúseerun jabeí ábunagutiña, ligíaali furúmiñeti.

¹¹ Wabúreme Búngiu adúgübalin lun furúmiñetibeil lan, áni aríja wamúti quei ában cátei weíriguti.

¹² Ába jabúseerún yebe jadáürüni Jesúsu ladúga jasúbudiruni luágu jawágu lan layúsurei jémpulu le. Quei janúfudebei jaweí gürígia, ába jígiruni lúngua, ába jóúdin.

Luáguti lafáyeijóun seínsu lun gumádi

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Lárigiñe, ába jóúnajóuniwa jádaangiñe fariséogu jáma jádaangiñe lánigu Heródes lúmoun Jesúsu lun jaríñagagüdüni som cátei le lúnti gayára lan jíchuguni lidúnrunme. ¹⁴ Ába jayábin, ába jaríñagun lun.

—Maésturu, subúditi woun luágu aríñaga báani in-árüni, manúfudeiga lueí ni ában ladúga ni cáta lan luweírigun gürígia bun, áni barúfudajani lémeri Búngiu láu inárüni. Áríñagabá ában cátei woun. ¿Búitisan lun lafáyeijóun seínsu lun warúeite le Rómana ódi mabuídunti?

¹⁵ Subúdi lumúti Jesúsu luágu biánguañein lan jagíbu, ába laríñagun joun.

—¿Cámesan jíchaajan sádara nubá? Barújuma ában lídaangiñe seínsu ligía nun, aríja námugei.

¹⁶ Ába janúgüni lun. Dan le laríjini, ába lálügüdüniña.

—¿Cági iyáwa lúma íri le luágubei?

Ába jaríñagun lun.

—Láni urúei Rómana.

¹⁷ Ába laríñagun joun.

—Rújumeiti láni urúei lun urúei, rújumeime láni Búngiu lun Búngiu.

Ába laweíridun janígi láu ligáburi loúnabuniña.

Álügüdjani libügürü ásaaruni lídaangiñe ouweni

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Ába jóudin fiú saduséogu aríjei Jesúsu. Afñetiña saduséogu luágu úa lan ásaaruni lídaangiñe ouweni. Ába lubeíti jaríñagun lun.

¹⁹ —Maésturu, aríñagatí meja Moisés luágu ánjein lan ouwe ában wügúri le maríeiti masáaniguga táu lúmari, lúnti lan lamárieidun lamúlen túma wúri to ueíoun loúwe, lun gasáanigu lan táu lun líbugaña le ouwebei.

²⁰ Níñanu mejati sédü gamúlenuguátiña, le furúmiñeti, ába lamárieidun, ába loúnwen marájüñüga. ²¹ Le jabíaman, ába lamárieidun túma wúri tó buga lúmari líbugaña, ába gíñe loúnwen marájüñütiña, ligía méme asúsereda lúma le júrüwan. ²² Maríeitiña sédügubei jagía túma, úati ni ában garaúti táu. Lagúmujuún óra, ába gíñe toúnwen wúri tugúya. ²³ Niján le uágubei wálügüdaja. Dánme le jásaarun jiláaña lídaangiñe ouweni lúnya gabá-gari jamá, ¿cábagi úmari wúri tugúya jádaangiñe sédü gamúlenuguátiña ja, lárigiñe maríei jamá sun jagía túma?

²⁴ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Bulíeiguatün ladúga libídiñe tuáguti Lerérun Búngiu jun, ni luáguti lubáfu Búngiu. ²⁵ Dánme le jásaarun jiláaña lúnya jabágaridun, ámujalime jabágari, magámaridun jába, míchugun jamáñame jasáanigu lun mariei, queísi magámaridun jamá ánjeligu siélu. ²⁶ Ánjeinti luágu sará jamá jiláaña lúnya jabágaridun, ¿malíjan jumágiru lilíburun Moisés luágu ladímurejan Búngiu lun lídaangiñe ában búbugati durúngu umúti? Laríñajare lun. “Áu Lubúngiutebei Abrahám, Lubúngiute Isáac, Lubúngiute Jacób.” ²⁷ Ítara líña lubeíti, ánjein jamúgati jiláañu jáña wügúriña jagía lun sun dan, maríñagunti jamúga Búngiu luágu Jabúngiute lan, ladúga máma Jabúngiute jiláguaaña Búngiu, Jabúngiute wínwangiña. Ítara líña lubeíti, jugúya weíriti jabúleidágun.

Gumádi le weírigutimaabei
(Mt 22.34-40)

²⁸ Níñein ában jádaangiñe arúfudajatiña lilúrudun Moisés le agáambubalin jadímurejan, queíti subúdi láani luágu oúnaba lániña Jesúsu buídu, ába liábin lubároun, ába lálügüdüni.

—¿Cáteisan lídaangiñe lilúrudun Búngiu weírigutimaabei?

²⁹ Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Niján le weírigutimaabei. “Agáamba jumána, jugúya Israelítagu, Wabúreme Búngiu, ligía rügúñein Abúremein. ³⁰ Jínsiñelá lubeíti Babúreme Búngiu bun táu sun banígi, táu sun buwáni, láu sun bisáminan, láu sun bére.” Ligía gumádi le weírigutimaabei, ³¹ áni le libíaman lídan uweírighuni lenége le furúmiñeti. “Jínsiñe jamá bíbirigu

bun quei bínsiñegua búngua.” Úati ámu gumádi weíriguti lueí biáma le.

³² Ába laríñagun arúfudajati ligía lun.

—Buíti baríñaguni, maésturu. Binárün luágu ában rügúñein lan Búngiu, luágu úa lan ámu, ³³ áni lúnti jínsiñe lan Búngiu woun táu sun wanígi, láu sun wasáminan, táu sun wawáni, láu sun wére, lun gíñe jínsiñe jamá wíbirigu woun queísi wínsiñegua woúngua. Gebégiti sun líra ligíbugiñe sügú láu sun wadágaragüdün lun lúma sun cátei le agudúbei luágu latárü.

³⁴ Dánti le lagáambun Jesúsu loúnabun láu lichú áu, ába laríñagun lun.

—Madíseedibu lueí lílana ban larúeijan Búngiu.
Manígijaña lun jálügüdajan.

¿Ca adúgawagun Crístu?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Larúfudajaña Jesúsu témpulurugu, laríñaga.

—¿Ída liñásan jaríñagunbei arúfudajatiña lilúrudun Moisés luágu ladúgawagun lan David Crístu? ³⁶ David guánarügü láu lubáfu Sífiri Sándu aríñagati ítara.

Laríñajare Abúremein lun Nabúreme.

“Ñurúba núma lueígiñe noúnwenren daríme níchuguniña báganiñu bújaburugun.”

³⁷ ¿Ída lubáti ladúgawagun lan David Crístu ánjein wa lubálin David guánarü Crístu, “Nabúreme”?

Ába jagáambuni bürúbünu gürígia jagía láu ugúndani.

Ladárirun Jesúsu jadúnrun arúfudajatiña lilúrudun Moisés

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)

³⁸ Ábaja laríñagun Jesúsu joun lídan larúfudajan.

—Toúnigi jumátia jaweí arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jínsiñeti joun lun jeíbugun táu anáanguni

durúrutu lúma lun labúsurúniwa joun úmada láu sarágu inébesei. ³⁹ Áluaja jamúti jalaú le jála weírigutiña tídan jalígilisin juríu, lúma lubuídun-ágei ubáraü lídan eígini. ⁴⁰ Gidá jamutu jában wúríña ja jiláaña úmari jaweí, lúnti jadáuragun láu sun líra, ába jadúgün afúrieiduni le migínaguti. Weíribei jasúfurirun luágu sun le jadúgübei.

*Tedéweejan fugiábu wúri to jiláali túmari, lun Búngiu
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Luágu ában wéyu, ñun líña Jesúsu témpulurugu tigíbugiñe gáfu to lágei seínsu, aríaguei jíchaajan gürí-gia seínsu tídoun. Gíbetiña rísitiña íchugutiña sarágu seínsu. ⁴² Ligía tiábin ában fugiábu wúri to jiláali túmari, ába tíchugun bián gáwanün tídoun gáfu tugúya. ⁴³ Ába lagúarun Jesúsu joun láni disípulugu lubádun, ába laríñagun joun.

—Ninárün jáu luágu gíbetima lan tíchugun wúri to sügú jáu sun ja íchugubaña seínsu tídoun gáfu to, ⁴⁴ ladúga sun jagía, lídaangiñe le ígiragubei jáma jíchiga, ánjoun tugúya, láu tugúdemegun rútumuti sun lé túmabei lun tawínwandun.

13

*Laríñagun Jesúsu luágu tagúnrinchawagúba lan témpulu
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Dan le láfuriduña lan Jesúsu témpulurugugiñe, ába laríñagun ában jádaangiñe láni disípulugu lun.

—¡Maésturu, aríjabá tun tubuídun watémpulun lúma buri dúbü le áubei tadügúwa! ¡Máma tanárime buri!

² Ába loúnabuni Jesúsu.

—¿Aríagu jíña tun tanárime témpulu to? Merédebeítia ni ában dúbü ligíbuagu ában, lagúnrinchaguba sun le.

*Seíni buri lubáragiñe lagúmuchun uboú
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)*

³ Ábati jóudin luágu wúbü le gíríbei Olívos le tigíbugiñe-bei témpulu. Dánti le ñun líña lan Jesúsu ñi, ába jayábin Pédro, Jacóbo, Juan lúma Andrés, ába jaríñagun lun, jagíaguarügü.

⁴ —Buséntiwa lun baríñaguni woun ídame lan lasúsereda sun le tun témpulu to. ¿Cábasan seíni luágu chülújali lan dan lun lagúnfulirun sún buri cátei le?

⁵ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Toúnigi jumá, mayéedagualaún ni ában, ⁶ ladúga sarágujaba ñúbintiña, jaríñagame. “Áu Crístubei”, áni sarágujaba jayéedun.

⁷ ‘Jugúya, dánme le jagáambuni lamúri wuríbu yaráfa jun lúma ugánu luágutí buri wuríbu díseti jueí, manú-fudedagua jumá, ladúga ñíbei wuríbu súnwandan, má-magili lagúmuchun uboú líra. ⁸ Lageíndaguba ában fulásu lúma ában, awúribuja ligíame ában ageíraü lúma ámu. Ñíbei jarabaganáli lídan sarágu fulásu, ilá-maü, chagáguai, áni súnme buri cátei le, lagúmese-jarügügilime le lúnbei lasúfurirúniwa.

⁹ ‘Toúnigigua jumá júngua ladúga jedéregerúaba lun lúrudu, ábame jabúleiseirunün tídan buri jalígilisin juríu, janügúba lun jagúseragüdúniwa jagíbugiñe gumádimatiña lúma jagíbugiñe urúeigu, nueígiñe, ítara lúba gayára lan jadímurejan nuágu, jagíbugiñe. ¹⁰ Lubáragiñe lagúmuchun uboú, lapúrichijoúba ugánu luáguti asál-baruni lídan sun fulásu. ¹¹ Dánmeti le janügúniwa lun jedéregerúniwa joun lúrudugu, magíbedalá jaríta-gun luágu cába lan jaríñaga, masáminaragubei jumeí. Aríñaga jumeí le laríñagun Búngiu jun lídan óra ligía,

ladúga mámaba jugúya adímureja, Sífiri Sándu, ligíaba adímureja. ¹² Jedéregerubaña wügúriña jamúlenu jáma jábugaña lun jáfarúniwa jilágubei, deréga jamáñame agúbürigu jasáanigu, jagáraabaguba isáanigu jawágun jagúbürigu lun jedéregerúniwa lun jáfaruniwa jilágubei. ¹³ Jiyéereguduba lun sun uboú nueígiñe, le asígiruti úaragu darí lúmoun lagúmujoún, lasálbaruba.

¹⁴ ‘Abürüjati proféta Daniél luágu cátei iyéereguti le gagúnrinchaguagüdadibei, dánme le jaríjini cátei ligía le ñí lubei moun lan lun ñi lan—le alíjabei, gunfaráandalá—jámetia Judéabaña, lúntimétia janúrajan luágun wúbü. ¹⁵ Le gürígia le boúgudibei, mebélura látia múnadoun aságara ni cáta, ¹⁶ le áraabubei, magíribudalá águyu ni anúgoun lanáangun. ¹⁷ Fugiábugume würiña ja dageínatiña lídoun wéyu ligía jáma ja garájüñütiña ja gurágiña. ¹⁸ Amúriaja jumá lúma Búngiu lun máma lan lídan lidáani lidíliga jeíbaagua, ¹⁹ ladúga lidáanibei asúfuriruni quei le masúseredungili lúmagiñe ladúgüni Búngiu uboú, masúseredundügüyaalime giñe lárigiñe. ²⁰ Ánjein jamúga madúraagun lánme Jabúreme Búngiu dan ligía, úabei jamúga ni ában eséfuruti, ladúraagubei luágu jínsiñe lánigu lun, ja anúadaja láañabaña.

²¹ ‘Ánjeinti aríñawagua jun. “Aríja jumá, niján Crístubei”, o “Nirán”, mafiñera jumá, ²² ladúga jayábiba eyéejatiña aríñaga jawoúgua luágu Crístu lan jagía, jíbiri, aríñaga jagíame luágu profétagu jamá, áni jayéeni. Jadúgüba seíni lúma miláguru lun jayéedaguniña ásta ja anúadaja láañabaña Búngiu ánjein gayára. ²³ Aráanseñu jumá, rúnaadün luágun jugúdi.

*Ída lúba lan ligáburi lagíribudun Crístu uboúagun
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Lídounme wéyu ligía, lárigiñeme dan ligía le lánina asúfuriruni, ábame labúrigadun wéyu, marúnidunjálime játi. ²⁵ Jeíguaduba warúguma siélugiñe, ábame ladádagarun sun siélu. ²⁶ Ábameti narijíniwa, áu le Wügúri Garaúwarügüti, niábin lídan juánriñu láu oúnwenbun ubáfu lúma uweíriguni, ²⁷ ábame noúnajaniña ánjeligu oúndaraña sun ja nanúadajabaña lídaangiñe gádürü larígei uboú, lúmagiñe lidíse-ágei uboú dari lúmoun lidíse-ágei siélu.

²⁸ ‘Gunfaráanda jumeí jémpulu le tuáguti tídibu ígo. Dan le ñlúgili tilímun, ába laboúchun tubána, subúdi jumúti luágu níteeli lan lidáni lubáchouga. ²⁹ Ítara meme, dánme gíñe jaríjini sún buri cátei le, subúdi jumeí luágu yaráfaali lan niábin. ³⁰ Ninárün jáu, luágu lagúnrinchawagúba lan sun ubúrugú le Jerusalén lubáragiñe jóuwegun gürígia ja lánina dan le. ³¹ Lagúmuchaguba siélu lúma uboú, ánjein nerérun, merédebei magúnfulirunga.

³² ‘Ánjeinti wéyu lúma óra le lúnbei lasúseredun sun cátei le, ibídiñeti ni ca un, ni joun láni Búngiu ánjeligu ja siélubaña, ni lun Liraú, Búngiu rügüñein le Úguchili asúbudirei.

³³ Lúnti lubeíti agágudúañu jumá, aríaaaja, ayúmuragua lun Búngiu, ladúga ibídiñeti jun ídame lan lachúlúra óra ligía. ³⁴ Ítara lúba quei ában wügúri le ñúdünbei luágu ában weíyaasu díse, lubáragiñe láfuridun lúbiñegiñe, ába líchuguni sun cátei jájaburugun lumúsuniña áni ru ligía jawádígimari, aríñaga ligía lun le luágubei béna lun loúnigirun. ³⁵ Áu queísi tabúreme múna tugúya, furésebei nagíribudun. Agágudúañu jumá lubeíti, ladúga ibídiñeti

jun cába lan óra nachúlüra, ánjein gúñounba lubeí lúmoun áriebuba lan, o lubá lan larúgan o bináafin lan, ³⁶ ñúbindügü níñein sódini, ábame nadárirunün arúmuga. ³⁷ Le naríñagubei jun aríñaga numúti joun súngubei. Agágudúañu jumá.

14

Lalédawagúniwa lubá Jesúsu

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Bián rügáali wéyu lubá fédu le arítaguagülei luágu meja dan le lásügürünbei láni Búngiu ánjeli áfaraguáña jarájüñü Ejíptona, máfarawaguntiña jarájüñü Israelítagu, lidáni gíñe fédu le ní lubei teigúa fein to magánatu ísi. Ábanti jáluajan jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés ída lúba lan járügüdüni Jesúsu láu eyéerawaguni lun jáfaruni jilágubei. ² Ába jaríñagun.

—Márügüda wameí fédurugu lueí jafúudun gürígia.

Tájurudaguni ában wúri Jesúsu

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betániañein Jesúsu lúbiñe Simón lé meja gawágubei gumeín luágu lúra, dánti le ñun líña lan luágu dábula, ába tiábin ában wúri láu ában budeín buin láu ibíñei le jémeti, le séruti. Ába tájalachuni ligíina budeín, ába téseruni ibíñei lábulugun Jesúsu. ⁴ Ába jagáñidun jádaangiñe ja ñíbaña, ába jaríñagun jámagua.

—¿Cámesan leféridirúa ibíñei jémeti le? ⁵ Gayáraati jamúgagu lalúgurun luágu sügú láu lebégi ában irúmu wadágimanu, lun jíderawagún gudémetiña.

Ába jébechunun, ⁶ ába laríñagun Jesúsu.

—Ígira jumóun. ¿Ca uágu jañáwuriya tun? Ában cátei buíti le tadúgübei nun. ⁷ Súnwandan ñíbaña lan

gudémetiña júma lun jíderaguniña dan le jabúseerun, ánjein áu, mámaba súnwandan júma nan. ⁸ Adúga táali wúri to le tíaraabei, jurúguaaru ibíñei luágu núbubu lubá nábulanajóun, ⁹ áni ninárün jáu luágu lídan lan furúmieguaarügü fulásu lídan sun uboú le ñí lumuti lapúrichijóua ugánu le lánina asálbaruni labájüdawagúba gíñe le tadúgübei wúri to lun jarítangun tuágu.

Lalúguruni Júdas Jesúsu

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Ábati lídin Júdas Iscarióte, le ában jádaangiñe dúusu láni Jesúsu disípulugu, adímureja jáma jábutigu fádirigu lun ladúgün darádu jáma lun ledéregeruni Jesúsu joun. ¹¹ Dan le jagáambubalin, ába jagúndaaragun, ába jaríñagun lun luágu jíchuguba lan seínsu lun. Ába lagúmeserun Júdas áluaja ída lúba lan ledéregeruni Jesúsu joun.

Lagúmujoún leígin Jesúsu jáma lánigu

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30, 1 Co 11.23-26)

¹² Le furúmiñeti wéyu lídan fédu le ñí lubei teigúa fein to magánatu ísi, luwéyuri lafarún mudún le lánina fédu le páscua, ába jálügüdüni disípulugu Jesúsu.

—¿Jalíagi babúseera lun woúdin aráansera wabárúa lun weígini eígini le lánina fédu?

¹³ Ába loúnajan biáma jádaangiñe láni disípulugu, ába laríñagun joun lubáragiñe jóudin.

—Jeíba ubúruyu, jadúnraguba lúma ában wügúri ñi táu ában dináa láu dúna, ¹⁴ jídinme lárige le ñíjin lumúti lebélura, ábame jaríñagun lun tabúreme múna. “Ítara líña maésturu, ¿jagoún nege rúmu to lúnboun ñi lan leígei eígini le lánina fédu jáu láni disípulugu?” ¹⁵ Ábame larúfudun ában rúmu weírítu jun, toúgiñegua múna, to aráanseñu tíña, ábame ti jaráanseruni eígini woun ñi.

¹⁶ Ába jáfuridun disípulugu, ába jachúlürün ubúrugin, ába jádáriruni súngebei quei laríñaguni Jesúsu joun, ába jaráanseruni eígini lánina fédu ñi.

¹⁷ Dan le lagúñedunbei, ába lachúlürün Jesúsu jáu dúusu disípulugu. ¹⁸ Dánti le luágu jamá dábula eíga, ába laríñagun joun.

—Nínárün jáu luágu lalúgurubadina lan ában jí-daangiñe le eígibeí numa.

¹⁹ Ábati jajírudagun, ába jagúmeserun álügüdagei ában ában.

—¿Áu funásan?

²⁰ Ába laríñagun Jesúsu joun.

—Ában jídaangiñe jugúya dúusu le éderutu leígan fein lídan asíedu. ²¹ Anángüraadina lubefti, áu le Wügüri Garaúwarügüti, luágu úma le uágubei taríñaga Lerérun Búngiu, áni ¡fugíábutia wügüri le alúgurutina! Buítimaati jamúga lun wügüri ligía lun magúriajóuniwa lan.

²² Dan le añája lubeí eíga, ába lanúgünun Jesúsu jeígan fein lújaburugu, ába leteíngiruni Búngiu tuágu, lárigiñe lagúbachagunun ába líchugunun joun, ába laríñagun joun.

—Jóujuma, núgubu le.

²³ Lárigiñe, ába lanúgün ában wéru táu diweín lújaburugu, lárigiñe leteíngiruni Búngiu tuágu, ába líchugunun joun, ába játun sun jagía tídaangiñe diweín tugúya. ²⁴ Ába laríñagun joun.

—Níta le, le añúuragüdübalin iséri darádu, le gíñe áwiyurúabei joun sarágu gürígia lun ferúdunawa lan jaffígon. ²⁵ Nínárün jáu luágu mátundügüyaadina lan diweín daríme wéyu le lúnbei nátunun iséri tuwúyeri diweín lídan larúeijan Búngiu siélu.

Laríñaguni Jesúsu luágu leyéedaguba lan Pédro láu

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Lásun jerémujani urému luágu Búngiu, ába jóúdin luágun wúbü le gíribei Olívos. ²⁷ Ábati laríñagun Jesúsu joun.

—Sun jugúya janúrajaba, ígira jumáneme áriebu le, ladúga tariñajare Lerérun Búngiu. “Náfarubei jóúniri mudún jilágubei, ábame jeréderun mudún chagágu.”

²⁸ Lárigiñeme násaarun lídaangiñe oúweni lúnya nabágaridun, nídiba Galiléa jubáragiñe.

²⁹ Ábati laríñagun Pédro lun.

—Gayáraati jígirunibu sun ja, nugúya, mígirun nubádibu.

³⁰ Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Nínárün báu, áriebu meme le, lubáragiñe layúguru-jan gáyu bián weíyaasu, úrúwaalime weíyaasu bariñagun luágu ibídiñe nan bun.

³¹ Ába laríñagun.

—Ni ánjein lun lubeí nouñwen búma, maríñagubadina luágu ibídiñe ban nun.

Ligía méme gíñe jariñaga súngubei.

Layúmuragun Jesúsu lun Búngiu, Getsemaní

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Ábati jachúlürün lídoun ában fulásu gíríti Getsemaní, ába laríñagun Jesúsu joun láni disípulugu,

—Ñurújuma ya, neíbuga ayúmuragua lun Búngiu.

³³ Ába lanúgüniña Pédro, Jacóbo, lúma Juan lúmagua. Ába ladíjeridun laríttagun buídu, sandí ligía ában igárigu weíríti tídan lanígi. ³⁴ Ába laríñagun.

—Sandítina ában íruni weíríti le lánina oúweni tídan nuwáni. Reídei jumá ya, áni agágudúañu jumá.

³⁵ Ábati lídin Jesúsu lubáruaguóun mémeraü, ába labúluchagun múarugun, ába lamúriajan lúma Búngiu ánjein gayára lubeí masúfurirun láani le lúnbei lasúseredun lun lídan óra ligía. ³⁶ Ába laríñagun lídan layúmuragun.

—Núguchi, gayára bumúti sun cátei, séfu bána lueí nasúfuriruni cátei le, máma quei nabúseerun, quei babúseerun.

³⁷ Ába lídin, ába ladáriruniña disípulugu arúmuga, ába laríñagun lun Pédro.

—Simón, ¿barúmuguñasan? ¿Siñátisán buga beréderun ni ában óra agágudúañu? ³⁸ Agágudúañu jumá, ayúmuragua jugúyame lueí jeíguadun lídoun ínchajouini lun jeféridiruni jafíñen nuágu. Inárüni luágu benéfa lan jáni espíritu lun le buídubei, ánjein júgubu, débiliti.

³⁹ Ábaya lídin ayúmuragua lun Búngiu, aríñageinaleí méme dimúrei le laríñagubei furúmiñe. ⁴⁰ Dánya lagíribudun, ábaya ladáriruniña arúmuga ladúga luweírin lidábu jágu. Ibídiñetiti joun cába lan jounabagüle lun.

⁴¹ Ábaya lídin lúrüwan weíyaasu, ába laríñagun joun.

—¿Jarúmuguña mémesan, eméraagua jugúya? Buídürügaali, chülúja óra lun nederegerúniwa, áu le Wügúri Garaúwarügüti, jájaburugun gafígountiña.

⁴² Sarájuma, queímoun, níteeli le lúnbei lederegerunina.

Janúgüni Jesúsu adáüra

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Nígili Jesúsu adímureja, ligía lachúlürün Júdas, le ában jádaangiñe dúusu disípulugu, liábin jáu sarágu mútu táu efeín lúma wéwe. Jounajan jábutigu fádirigu, arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña weírigutiña lídan jafíñen juríu. ⁴⁴ Aríñagalíti buga Júdas joun ítara.

—Le wügúri le nachúurun, ligía, ábame járügüdüni, ábame janúgüni, jóunigireime buídu.

⁴⁵ Ítara líña lubeíti, dan le lachúlürünbei, ába layárafadun Júdas lun Jesúsu, ába laríñagun lun.

—Maésturu.

Ába lachúuruni. ⁴⁶ Ábati járügüdüni Jesúsu, ába janúgüni adaürúwa.

⁴⁷ Níñein ában jádaangiñe ja ñíbaña, ába láluguchunun lefeínte, ába líbuguni ában larígei lumúsun fádiri le íñuti-maabei. ⁴⁸ Ábati laríñagun Jesúsu joun mútu jagía.

—¿Jíábin táu efeín lúma wéwe lun janúgünina adáúra, camá jamuga jíwerutina? ⁴⁹ Ságüñaja wéyu júma nan témpulurugu arúfudaja jun, madaú jumútina. Wel, lasúsere-dunbei le lun lagúnfulirun Lerérun Búngiu.

⁵⁰ Ábati jígiruni sun disípulugu Jesúsu lábugua, ába janúrajan.

Wügúri ñúraügili le anúrajabei

⁵¹ Níñein ában wügúri ñúraügili afálaruti Jesúsu, darúgu lougua táurügü ában sídi, ában járügüdüni. ⁵² Ába lasáfarun jaweí, ába lelbáagun surúsu, ígira sídi.

Jesúsu ligíbugiñe líñun-ágei lúru

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Ábati janúgüni Jesúsu ligíbugiñoun fádiri le íñuti-maabei, ába jóundaragun sun jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña ja weírigutiña lídan jafíñen juríu. ⁵⁴ Ábati lafálaruni Pédro Jesúsu dísegiñe chúlú tübüürürugun lúban fádiri le íñuti-maabei, ába leréderun ñun jáma óunigirutiña témpulu abácharagua larúgürügü wátu.

⁵⁵ Jáluajati jábutigu fádirigu lúma sun líñun-ágei lúruudu lidúnrun Jesúsu lun gayáraabei lan jasiadiruni lun láfarúniwa jilágubei, madáritiña lidúnrun. ⁵⁶ Sarágu jáña yebe adímurejatiña iyéeni luágu, múaradúntiña láu le jaríñagubei. ⁵⁷ Níñanu yéetiña ásaarutiña aríñaga.

⁵⁸ —Agáambatiwa laríñagun. “Nagúnrinchaguboun témpulu to, to jadúgüboun wügúriña, ábame naráram-agüdün ában témpulu lídan úrúwa wéyu to máma jadúga wügúriña.”

⁵⁹ Ni ítara, múaradúntiña láu le jaríñagubei.

⁶⁰ Ábati lásaarun fádiri le íñutimaabei jádaangiñe sun jagía, ába laríñagun lun Jesúsu.

—¿Moúnabuntíbusan ni cáta? ¿Cáteisan le, le jaríñagubei buágu?

⁶¹ Ába leréderun Jesúsu maníñu, moúnabunga ni cáta. Ábaya lálügüdüni fádiri íñutimaati.

—¿Amúrúsan Crístubei le Liraú Búngiu, le lúnbei lasál-baruniña gürígia lídaangiñe jafígoun?

⁶² Ába laríñagun Jesúsu lun.

—Ánja, áu. Áni jugúya, jaríjubadina, áu le Wügúri Garaúwarügüti, ñun lueígiñe loúnwenren Súnti Gabáfu, aríja jumeíme níabin lídan juánriñu siélugiñe.

⁶³ Ábati lajeíridagunun fádiri íñutimaati lanáangun, le ligáni, ába laríñagun.

—¿Ca ámu wabúseerubei lun líchugun fe luágu guetó?

⁶⁴ Agáamba jumúti lanábaguni Búngiu láu lerérun. ¿Ída líña jaríjin lun líra?

Ába jabúdujan súngebui lun láfarúniwa jilágubei.

⁶⁵ Ábatí buri jagúmeserun jíbiri ásueraguei, adáuragua láu ligíbu, abúleiseirei, jaríñagati.

—¿Aríñaga beígia cátei lan áfarubalibu!

Ába buri jagáyuajan súdaara luágu.

Laríñagun Pédro luágu ibídiñe lan Jesúsu lun

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ñíñein Pédro bürürüru, ligía tiábin ában lumúsun fádiri le íñutimaabei. ⁶⁷ Dan le taríjini abácharagua larúgürügü wátu, ába tariáguni, ába taríñagun lun.

—¿Ma gíñe buga lumañadibu Jesúsu le Nazarétna?

⁶⁸ Ába leyéedagun Pédro, laríñaga.

—Ibídiñeti gürígia ligía nun, ibídiñegubeíti nun ca lan uágu badímureja.

Ába lígiruni fulásu le ní lubei labácharagua lun yaráfa lan lun lebéneri baríeru, ábati layúgurujan ában gáyu.

⁶⁹ Ábaya taríjini músu tugúya, ába taríñagun joun ja ñíbaña.

—Ába giñétia jádaangiñe lánigu Jesúsu le.

⁷⁰ Ábaya leyéedagun. Murúsun óra lueígiñe, ábaya jaríñagun ja ñíbaña lun Pédro.

—Inárüni, amúrü ában jádaangiñe, ladúga Galiléana amúrü, ítara líña badímurejan quei jagía.

⁷¹ Ába líñaragun Pédro lúngua ánjein máma lubeí inárüni le laríñagubei. Ábaya laríñagun.

—Ibídiñeti gürígia le uágubei jadímureja nun.

⁷² Lídan óra ligía, ába layúgurujan gáyu libíaman weíyaasu. Ábati laríttagun Pédro luágu le laríñagubei buga Jesúsu lun. “Lubáragiñe layúgurujan gáyu bián weíyaasu, beyéedaguba náu úrüwa weíyaasu.” Dánti le laríttagun luágu, ába layájun.

15

Jesúsu ligíbugiñe Piláto

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Larúgan bináafin, ába jóúndaragun jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés, jáma ámu wügúriña ja weírigutiña lídan jafíñen juríu lúma sun líbiri líñun-ágei lúrudu, aríja cába lan jadúga lun lasíadirúniwa Jesúsu. Ába janúgüni gürágu, ába jedéregereuni lun Pilato.

² Ába lálügüdüni Piláto Jesúsu.

—¿Amúrü Jarúeitebei Juríu?

Ába loúnabun Jesúsu.

—Ánja, ítara líña quei baríñaguni.

³ Ába burítí jíchugun jábutigu fádirigu sarágu lidúnrun.

⁴ Ábayati lálügüdüni Piláto, ába laríñagun lun.

—¿Moúnabuntibusan ni cáta? ¿Aríjabá átiriñein lan bidúnrun íchuguti?

⁵ Moúnabun mémeti Jesúsu ni cáta, ába laweíridun lanígi Piláto láu líra.

Lasíadirúniwa Jesúsu lun ouweni

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Jéchutiti Piláto ígiragüda ában adaürúti ságü fédu le lánina páscua, le jamúriajan gürígia jádaangiñe adaürútiña. ⁷ Níñeinti ában adaürúti gírítí Barabási úara jáma ámu ja áfarajabaña gürígia jilágubei lídan iñúraguni luágu gumádi. ⁸ Ábati jayábin gürígia, ába jaríñagun lun Piláto lun ladúgüni queíñaja ladúga. ⁹ Ába lálügüdüniña.

—¿Buséntün lun nígiragüdüni Jarúeite Juríu?

¹⁰ Laríñagubaalin Piláto líra ladúga busén lán yebe lígiragüdüni Jesúsu, subúdi lumúti luágu ladúga lan gimúgaü jedéregerei jábutigu fádirigu. ¹¹ Fúgüda jamáña jábutigu fádirigu gürígia, jaríñaga joun lun jamúriajan lun lígiragüdüni Barabási, máma Jesúsu. ¹² Ábati laríñagun Piláto.

—¿Cáti jabúseerubei nadúgün láu le uágubei jaríñaga Jarúeite Juríu?

¹³ Ába jagúaragun.

—¿Dáguabeí luágu gurúwa!

¹⁴ Ába laríñagun Piláto joun.

—¿Cáti wuríbati ladúgübei?

Ábaya jagúaragun.

—¿Dáguabeí luágu gurúwa!

¹⁵ Queíti busúen lan Piláto leréderun buídu jáma gürígia, ába lígiragüdüni Barabási, lárigiñeti loúnajan abeíchei Jesúsu, ába ledéregeruni lun ládarawagún luágu gurúwa.

¹⁶ Ábati janúgüni súaara lídoun tübüürü lúban urúei, ába jóundarúniwa sun súaara. ¹⁷ Ába jadáüraguagüdüni táu ában anáanguni funátu, ába jadúgün ában rídi láuti jíyu, ába jíchuguni leréberugu. ¹⁸ Ába jagúmeserun agúaraja lun.

—¿Gabágarilá Jarúeite Juríu!

¹⁹ Ába jagáyuajan lábulugun láu ában wéwe, ába jásuerguni, ába jájuduragun abúsura lun. ²⁰ Lárigiñe jéjerajan láu ítara, ába jarágachunun anáanguni to jadáürüboun luágu lueí, ába jadáürünun lanáangun luágu. Ába jaságaruni lun jádaraguni luágu gurúwa.

Ládarawagún Jesúsu luágu gurúwa

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Níñein ában wügúri Ciréna, gíríti Simón, lúguchi Alejandro lúma Rúfo, liábiña áraabugiñe, dan le lásügürün ñígiñe, ába jafósuruni lun lanúgüni lugúruwan Jesúsu.

²² Ába janúgüni Jesúsu lídoun ában fulásu gíríti Gólgota, míni lan líra, Lufúlasun Lábu Ichúgü. ²³ Ába jíchugun

diweín láu ában luwúyeri árani gíríti mírra tídoun lun, mátun lumútu. ²⁴ Ábati jádaraguni luágu gurúwa, ába jájurerun súdaara ubúnuruni lun jaríjin cába lan já-daangiñe erédera táu lanáangun.

²⁵ Ladaúnrún néfu bináafin, ligía jádaraguni luágu gurúwa. ²⁶ Ába labúrüdúniwa lidúnrun ñi. “Jarúeite Jurúu.” ²⁷ Dáguatiña gíñe bián jíwerutiña luágu gurúwa úara lúma, ában lueígiñe loúnwenren, ában lueígiñe lubaúna. ²⁸ Láu líra lagúnfulira le taríñagubei Lerérun Búngiu. “Abájüdúwati jáma wuríbatíña.”

²⁹ Dan le buríti jásügürün gürígia, ába jájinjani jachúgü láu, ába janábuni, jaríñaga.

—¡Bugúya le aríñagubei luágu fíbounme lan tém-pulu, ábaya lánme baráramagüdünun lídan úrúwa wéyu, ³⁰ séfuguabá búngua, raríba lueígiñe gurúwa!

³¹ Ába gíñe jéjerajan jábutigu fádirigu jáma arúfudajatiña lilúrudun Moisés láu, ába jaríñagun jámagua.

—¡Séfuti ámu, ánjein ligía, siñáti leséfuragun lúngua! ³² ¡Raríla Crístu, Jarúeite Israelítagu, lueígiñe gurúwa guetó wagíbugiñe, afíñe wamámuga luágu!

Ja dáwaguñubaña luágu gurúwa úara lúma, anába jamúti gíñe.

Loúnwen Jesúsu

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Amídirugu, ába labúrigadun sun uboú darí ladaúnrún úrúwa rábounwéyu. ³⁴ Ligía lagúaragun Jesúsu.

—Eloí, Eloí, ¿láma sabáctani? —míni lan líra. Nubúngiute, Nubúngiute, ¿cásan uágu bígirana?

³⁵ Ñíñanu jádaangiñe ja ñíbaña agáambuti, ába jaríñagun.

—Agáamba jumá, lagúajaña lun proféta Elías.

³⁶ Ába leſbaagun ában jádaangiñe, ába ladúdüragüdün ában mudúsi táu diweín garújütu, ába líchuguni luágu ában wéwe, ába línchuni lun Jesúsu lun lachúurunun, ába laríñagun.

—Ígira wameí guetó, waríja ánjein ñúbin Elías arári-ragüdei.

³⁷ Ábati ladúgün Jesúsu ában agúaraguni jéreti, ába loúnwen. ³⁸ Ába tajeíridagun tubélun témpulu lídan bián murúsun íñugiñe lun únabun. ³⁹ Dan lagáambuni jábuti súdaara Rómána le rárabei ligíbugiñe Jesúsu lagúaragun, aríjaleí ída líña lan loúnwen, aba laríñagun.

—Inárüni luágu Liraú lan Búngiu wügúri le.

⁴⁰ Ñíñanu gíñe würiña, aríagutiña dísegiñe, ñíñoun María Magdaléna, María to lúguchu Jacóbo le ñúraü-timagilíbei, lúguchu gíñe José, ñíñoun gíñe Salomé. ⁴¹ Würiña ja, falá jamuti Jesúsu áni íderagua jamúti dán meja le Galiléañein lan. Ñíñanu gíñe sarágu ámu würiña ja ñúbinbaña Jerusaléoun úara lúma Jesúsu.

Lábunajóun Jesúsu

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Lubáragiñe lálüdün wéyu, ába liábin José, ában wügúri inébewati jádaangiñe líñun-ágei lúruđu, le agúrabajabaalin lagúmeserun larúeijan Búngiu táu sun lanígi, lílana fulásu le gíribei Arimatéa. Queíti luwéyuri lubeí lan aráansejani, le ában wéyu lubá wéyu le eméraaguagülei, ába lebélorun le ñíjin lubeí Piláto amúriajei lúgubu Jesúsu, úouga ni murúsun anúfudei lídan. ⁴⁴ Ába laweíridun lanígi Piláto dan le lagáambun luágu jilá lan Jesúsu, ába loúnajan luágu ában jábuti súdaara lun lálügüdüni ánjein inárüni lubeí luágu jilá lan. ⁴⁵ Dan le laríñagunbei lun luágu inárüni lan, ába

líchuguni Piláto lúgubu Jesúsu lun José. ⁴⁶ Ábati lagáñijan José ában gamísa finutu, ába larárigüdüni lúgubu Jesúsu lueígiñe gurúwa, ába louburaguni táu. Ába líchuguni lídoun ában umúajaü achigíti luágu dúbü, ába ladáuruni láu ában dúbü. ⁴⁷ Ába tídin María Magdaléna túma María to lúguchu José aríjei fulásu le ñí lubei labunúa Jesúsu.

16

Lásaarun Jesúsu lídaangiñe ouweni

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Dan le lásügürünbei wéyu le eméraaguagülei, ába jagáñijan María Magdaléna, María to lúguchu Jacóbo, túma Salomé ibíñei lun jóúdin ájurudei luágu lúgubu Jesúsu. ² Dimáasu, láfunaduña larúgan, ába jóúdin luágu lumúaja, ³ ábati jaríñagun jámagua.

—¿Cábasan agídarei dúbü lueígiñe lubéneri umúajaü?

⁴ Dan le jaríjinbei, úaali oúnwenbun dúbü ligía lídan lilúgaarun. ⁵ Ába jebélurun lídoun umúajaü, ába jaríjin ában wügúri ñúraügili ñun ñi lueígiñe loúnwenren táu ában goúnu jarútu. Ába janúfudedagun, ⁶ ába laríñagun joun.

—Manúfudedagua jumá, jáluajañein Jesúsu le Nazarétna le ádarawagúbei luágu gurúwa, úati ya, sará lídaangiñe ouweni. Aríja jumeísan fulásu le ñí lubei líchugúa. ⁷ Jeíba, jaríñagame joun láni disípulugu, lúntima Pédro, luágu níngiran lan luágu úma lun Galiléoun jubáragiñe. Jaríjibe ñi quei laríñaguni jun.

⁸ Ába jóúdin würíña jagía anúrajeina ñígiñe ladúga lebélorun ában luweírin anúfudei joun. Maríñaguntiñati ni cáta ni ca un ladúga janúfude.

Larúfudagun Jesúsu lúngua tun María Magdaléna

(Jn 20.11-18)

⁹ Lárigiñe lásaarun Jesúsu lídaangiñe ouweni, dimáasu bináafin, ába larúfudagun lúngua furúmiñe tun María Magdaléna, to méja ueíboun laságara sédü espíritugu wuríbatina. ¹⁰ Ába tídin, ába tawísaruniña ja eíbugubaña meja lúma. Dan le tadárirunbáliña, jayájuaña ladúga lanárime íruni jádan luágu louñwen. ¹¹ Dan le jagáambun luágu wínwanya lan, luágu aríja táani, maffñetiña.

Larúfudagun Jesúsu lúngua joun biáma jádaangiñe disípulugu

(Lc 24.13-35)

¹² Lárigiñe, ába larúfudagun Jesúsu lúngua joun biáma jádaangiñe já meja eíbugubaña lúma, jóúdiña áraabun. Ibídiñetí yebe joun luágu Jesúsu lan. ¹³ Ába jóúdin, ába jawísaruniña ja jíbiri, ni jagía, maffñetiña.

Líchugun Jesúsu jadásin disípulugu

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Lárigiñe, ligía larúfudagun Jesúsu lúngua joun únsu disípulugu jagía dan le ñun jamá luágu dábula, ába celadeínjan joun luágu liloúguan jaffñen lúma lidére jachúgü, ladúga maffñen jamá joun ja aríjubalin lárigiñe lásaarun. ¹⁵ Ába laríñagun joun.

—Jeíba lídan sun fulásu apúrichija jumeí ugánu le luáguti asálbaruni joun sun gürígia. ¹⁶ Ja affñerutiña luágu, badísei jagíame, jasálbaruba, ja maffñetiña, jeféridiruba lídaanme luwéyuri agúseragüdüni. ¹⁷ Niján cátei le lúnbei jarúfuduni ja affñebaña nuágu, lun lasúbudirúniwa luágu Búngiu lan oúnajabaliña. Jaságaruba espíritugu wuríbatina jaweí gürígia lídan níri, jadímurejaba ámu dimúrei lueí jerérun, ¹⁸ ánjaña árügüda jéwe jájaburugu o ánjaña lan áta cátei le gáfarajati,

madúgünbei wurfbani joun, lánwoun sun líra, jíchugubei jájabu jawágu sánditiña, ábame jareídagun.

Lamúdeirun Jesúsu siélun

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Lárigiñe ladímurejan joun, ába líñurúniwa Jesúsu siélun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu. ²⁰ Ába jáfuridun disípulugu, ába japúrichijani ugánu le lánina asálbaruni lídan sun fulásu. Jesúsu méme íderagua lumútiña, áni choúrügüdaleí ugánu le japúrichijabei láu miláguru lé buri jadúgübei.

Lerérún Búngiu To Lánina Iséri Darádu New Testament in Garifuna (HO:cab:Garifuna)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Garifuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Garifuna [cab], Honduras

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Garifuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25
